

Møte onsdag den 19. november 2008 kl. 10

President: Carl I. Hagen

Dagsorden (nr. 16):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime

Presidenten: Representantene Peter Skovholt Gitmark, Åse M. Schmidt, Sonja Irene Sjøli, Åslaug Haga, Eirin Falset, Rune J. Skjælaaen, Laila Dævøy, Asmund Kristoffersen, May-Helen Molvær Grimstad, Jan Arild Ellingsen, Alf Ivar Samuelsen, Britt Hildeng, Tore Nordtun, Bent Høie, Solveig Horne, Bjørg Tørresdal, Erling Sande, Gunvald Ludvigsen og Irene Johansen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

De innkalte vararepresentantene, for Finnmark fylke Kirsti Saxi og for Nordland fylke Knut Petter Torgersen, har tatt sete.

Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra representanten Finn Martin Vallersnes om permisjon i tiden fra og med 19. november til og med 21. november, for å delta i Den Interparlamentariske Unions delegasjon til De forente nasjoners 63. generalforsamling i New York
- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om velferdspemisjon for representanten Siliva K. Kosmo fra og med 19. november til og med 28. november

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentantene, for Rogaland fylke Siri A. Meling, og for Vestfold fylke Tom Strømstad Olsen, innkalles for å møte i permisjonstiden.
3. Siri A. Meling innvelges i Lagtinget for den tid hun møter for representanten Finn Martin Vallersnes.

Presidenten: Siri A. Meling og Tom Strømstad Olsen er til stede og vil ta sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møter i dag og resten av inneværende uke – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Solveig Horne. – Andre forslag foreligger ikke, og Solveig Horne anses enstemmig valgt som settepresident for denne ukens møter.

Representanten Arne Sortevik vil fremsette et representantforslag.

Arne Sortevik (FrP) [10:02:57]: På vegne av representantene Bård Hoksrud, Per Sandberg og meg selv har jeg gleden av å sette frem forslag om modernisering av norsk luftfartspolitikk.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:03:59]

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Jens Stoltenberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:04:02]: Det er selvsagt naturlig for Stortinget midt i en finanskrisen og i nedgangstider å fokusere på statsbudsjettet og virkningene av det. Men det vil vi komme tilbake til i senere spørsmål, fordi det er noen mennesker i vårt samfunn som alltid opplever en finanskrisen, som alltid opplever nedgangstider som alltid befinner seg på skyggesiden i samfunnet. En liten gruppe av dem var på besøk her i Stortinget i går og kunne for flere partier representert på Stortinget presentere sterke vitnesbyrd om en ganske tøff og krevende tilværelse.

Det er jo slik at når presidenten og statsministeren og flere av oss andre får et akutt helseproblem, får vi øyeblikkelig medisinsk behandling. Hvis vi har et hjerteproblem, et benbrudd eller hva det måtte være, får vi akutt medisinsk hjelp. Når rusmisbrukere har behov for akutt hjelp for å overleve, får de beskjed om å vente. De får beskjed om å stille seg i en kø.

Vi har store, uløste oppgaver på dette området. Derfor har jeg lyst til å utfordre statsministeren på mulighetene for nå å få på plass et bredt politisk forlik, slik at vi kan løse denne uverdige situasjonen for altfor mange både unge og aldrende rusmisbrukere som altfor lenge har hatt store utfordringer, som flere har vært opptatt av å få løst lenge. Men da trenger vi en enighet på tvers, og da trenger vi også medvirkning fra rød-grønne partier og Regjeringen. Spørsmålet til statsministeren blir om han er villig til å medvirke til at vi snarest mulig får på plass en løsning som kan bedre situasjonen for denne svært utsatte gruppen mennesker.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:06:13]: Det er veldig bra og viktig at situasjonen for rusmisbrukere blir tatt opp i Stortinget, fordi det er et av de mest alvorlige samfunnsproblemer vi står overfor. Det rammer veldig mange mennesker, de som bruker narkotika, og som har et avhengighetsproblem. Men det rammer også veldig

mange flere enn dem. Det rammer deres barn, det rammer deres familier og deres venner. Derfor er det viktig at vi diskuterer hvordan vi kan gjøre mer, men ikke minst også hvordan vi høster erfaringer av det vi har gjort, for å lære av det – fordi det er et problem som det fortsatt er mye faglig usikkerhet om hvordan vi best løser.

Jeg mener det raskt bør gjøres ting. Jeg mener det er nødvendig med økt handling, og jeg mener at det bare er en fordel, en styrke, dersom man kan komme fram til omforente løsninger om mer handling. Det er lagt opp til mer handling i 2009. Vi har lagt fram en handlingsplan for rusfeltet, og den følges nå opp med en bevilgningsøkning på 300 mill. kr i forslag til statsbudsjett for 2009. Det gir mulighet for å trappe opp innsatsen når det gjelder behandling, når det gjelder legemiddelassistert behandling og når det gjelder andre typer hjelpetiltak, lavterskeltilbud, for rusmisbrukere. Budsjettet ligger i helse- og omsorgskomiteen i Stortinget, og jeg mener det bare er en fordel dersom man der kommer fram til omforente løsninger. Det er selvsagt også mulig å diskutere omforente løsninger ved senere korsveier utover i 2009.

Siv Jensen (FrP) [10:08:05]: Dette synes jeg var et meget oppløftende svar fra statsministeren. Det betyr at vi nå kanskje er nærmere enn noen gang en løsning på et samfunnsproblem som har hengt over oss altfor lenge, og som dessverre rammer stadig flere unge mennesker på en helt meningsløs måte. Da er det selvsagt nødvendig at vi får på plass et tilbud som kan løse de mest akutte problemene som veldige mange står overfor, men like viktig er det at vi får på plass en bedre samhandling mellom akuttavrusning, viderebehandling og ettervern. Klarer vi nå i løpet av kort tid å få på plass denne samhandlingen, har vi gjort noe som vil hjelpe en meget utsatt gruppe mennesker. Jeg vil bare be statsministeren om ytterligere en bekreftelse på at vi nå ser konturene av et bredt politisk forlik.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:09:04]: Det jeg er opptatt av, er at det ligger et forslag i Stortinget om betydelig opptrapping på rusfeltet. Det forslaget ligger i vårt forslag til statsbudsjett, og det skal nå behandles i Stortinget. Dersom det er en mulighet for å komme fram til omforente løsninger i komiteen rundt dette, mener jeg det er en styrke for politikken og for innsatsen på rusfeltet.

Jeg vil ellers bare understreke at det er grunnleggende sett tre ting man kan gjøre med rusproblemet. Det ene er å forebygge og hindre at folk får rusproblemer. Det handler om et bredt sett av tiltak, fra arbeidsmarkedspolitik, boligpolitikk, utdanningspolitikk til mye annet.

Så handler det om å hjelpe folk som er blitt rusavhengige, til å slutte med å være avhengig av rus. Det handler om behandling, hjelpetiltak.

Det tredje, som kanskje ikke er så mye vektlagt, er at vi også skal vise respekt og gi et godt tilbud til dem som lever med et rusproblem, og som kommer til å leve med et rusproblem hele livet. Også de menneskene har krav på verdig behandling, respekt, helsetilbud og andre tiltak.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Erna Solberg.

Erna Solberg (H) [10:10:22]: Jeg er glad for at Regjeringen i statsbudsjettet har økt bevilgningen til rusomsorg. Jeg har lyst til å minne om hvordan lederen for Fagrådet innen Rusfeltet i Norge har karakterisert de tidligere budsjettene fra denne regjeringen. Han har påpekt at dette er den laveste veksten i satsingen på rusomsorg noen gang. Han spissformulerte det slik at med den forrige regjeringen fikk de svakeste i vårt samfunn en plass ved bordet, med denne regjeringen har de føyet de svakeste under bordet igjen.

Vi er gjerne med på å skape enighet om en kraftig satsing på rusomsorgen, men det må i så fall inneholde to ting: Det må inneholde en større økonomisk satsing enn det som ligger i budsjettet. Det har vi foreslått. For det andre må det inneholde en respekt for at rusmisbrukere er ulike. Da trenger vi et mangfold av tilbud. Det som har skjedd nå, er at det har blitt et mer ensidig tilbud. Det har blitt færre av de andre kreative, private løsningene innenfor rusomsorgen. Det håper jeg statsministeren vil bidra til å endre på.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:11:31]: Jeg er enig i at vi trenger et mangfoldig tilbud til rusmisbrukere. Derfor er det et mangfoldig tilbud, og vi vil styrke og bygge ut et mangfoldig tilbud ved at vi har tidenes største økning, 300 mill. kr, til rusomsorg i dette budsjettet. Det er bra og viktig med mer penger. Det kommer mer penger.

Jeg mener at i tillegg til mer penger trenger vi også en omfattende diskusjon og dialog, ikke minst med rusmisbrukere, brukere av tjenestene, om hvordan vi innretter tjenestene på en best mulig måte. Vi har fortsatt mye faglig usikkerhet om hva som er de beste tiltakene for rusmisbrukere.

Presidenten: Laila Dāvøy – til oppfølgingsspørsmål.

Laila Dāvøy (KrF) [10:12:15]: I dag har vi 4 000 rusmisbrukere i kø i landet vårt. Ventelistene øker. Den anbudspolitikken som Regjeringen fører, har ført til at mange frivillige og private institusjoner har ledige plasser. De har ikke fått nye avtaler med de regionale helseforetakene. I særdeleshet gjelder dette Helse Sør-Øst.

Vi ser også at flere og flere får medikamentell behandling uten noe annet, uten sosiale tiltak, uten ettervern. Vi hørte det i går fra en rekke rusmisbrukere som var i dette hus.

Helse Sør-Øst har lagt om ruspolitikken. De har bare 15 plasser til langtidsbehandling utover ett år. Alle vet at tungt belastede narkomane må ha hjelp i kanskje flere år – også i institusjon.

Det er faktisk ute av kontroll i Helse Sør-Øst, statsminister, til tross for Regjeringens opptrappingsplan. Hva vil statsministeren og Regjeringen gjøre for å få kontroll? Vil man nå bruke de ledige plassene i de frivillige og i de private institusjonene?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:13:22]: Jeg mener det må være et samspill mellom offentlige behandlingstilbud, offentlige institusjoner og private. Det er slik at 60 pst. av de tiltakene som det offentlige finansierer, er private. Private skal det være plass til innenfor rusomsorgen. Det har det alltid vært, og det skal det også være i fortsettelsen.

Det avgjørende er at vi bevilger mer penger til mer behandling, både i offentlig og i privat regi. Det har blitt gjort. Flere får behandling, og flere blir henvist til behandling. I tillegg kommer økningen i legemiddelassistert rehabilitering – metadon og liknende tiltak.

I tillegg har vi gjennom rusreformen sørget for at alle rusavhengige omfattes av pasientrettighetsloven, slik at de skal få behandling på linje med andre for de medisinske problemer de har. Vi trenger mer innsats – og det kommer mer innsats. Jeg diskuterer gjerne med opposisjonen hvordan den innsatsen kan innrettes på en best mulig måte.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgings spørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:14:30]: Først vil jeg nevne et tiltak som ikke koster penger. Det er at statsministeren gjør det han kan for at helse- og omsorgsministeren, justisministeren og byrådslederen i Oslo setter seg tett sammen og har regelmessige møter for å høvle ned de dørstokkene som vi vet finnes mellom det statlige helsetilbud og det lokale. Så vil jeg gjerne si til statsministeren at de gode politifolk som nå har slått alarm, Kåre Stølen og Anstein Gjengedal, har lang fartstid. De er kloke mennesker, og vi skal lytte til dem med det alvor som jeg føler at denne saken har.

Så til det andre. Når det omfattende Oslo-systemet for å hjelpe rusavhengige blir blandet i hele det store Helse Sør-Øst – og det unner jeg faktisk alle de andre i Helse Sør-Øst – viser det én ting, som nå er overtydelig: Det er mangel på plasser. Til dette trengs det penger, slik at køene kan komme ned. Venstre vil gjerne oppfordre statsministeren til å komme med de pengene, slik at folk får hjelp når de skal, både til akuttbehandling, til behandling og til ettervern.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:15:34]: For det første er jeg for dialog. Jeg mener det er viktig at statlige helsepolitikere, altså statlige helsemyndigheter, snakker med kommunale helsemyndigheter. Jeg mener at rusreformen gir en klarere og bedre arbeidsdeling. Den sikrer de rusavhengige pasientrettigheter, og den sikrer også flere rusavhengige behandling.

Jeg er også for dialog mellom ulike myndighetsorganer for å trappe opp innsatsen. Det er jo bra at flere får behandling, men det er mager trøst for dem som ikke får behandling, at mange får behandling. Det å formidle både stolthet over at vi faktisk greier å gi flere mennesker behandling, og samtidig utålmodighet og misnøye med at det er altfor mange som ikke får behandling, er blant politikkenes gjengangere når det gjelder å formidle hva vi egentlig driver med.

Så mener jeg at vi altså har som oppgave å hjelpe folk ut av rusavhengighet, men også å formulere en politikk som viser respekt når det gjelder behandlingstilbud til dem som kommer til å leve med et rusproblem hele livet. Jeg opplever at det faktisk er bred enighet om det i Stortinget.

Presidenten: Harald T. Nesvik – til oppfølgings spørsmål.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:16:46]: Først av alt vil jeg få takke statsministeren for at han er åpen for et samarbeid med helse- og omsorgskomiteen for å få til et forlik på rusfeltet. Problemet er bare det at vi løser nok ikke denne problemstillingen på kort sikt innenfor bare ett fagfelt, nemlig helsevesenet. Innenfor justisvesenet har man store problemer knyttet til innsatte som har rusproblem, og som skal tilbakeføres til kommunene etter endt soning. Ute i kommunene har vi ettervern, et felt som faller inn under Kommunal- og regionaldepartementet, knyttet til oppfølging, til bolig, og man skal prøve å få på plass arbeid, slik at man kan få permanent rusfrihet – og vi har selvfølgelig helsevesenet.

Spørsmålet mitt til statsministeren er: Vil statsministeren medvirke til at man kan få til et større og bredere forlik mellom flere departement, slik at vi kan jobbe mer målrettet og få på plass mer permanente løsninger, og ikke kortsiktige løsninger?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:17:54]: Det jeg er enig i, er at når det gjelder det totale tilbudet til rusmisbrukere og oppfølgingen av dem, enten det nå er snakk om kommunalt ettervern, statlige behandlingstilbud eller f.eks. politiets innsats, trenger vi bedre samhandling mellom de ulike partene. Er det noe denne regjeringen nå har satt på dagsordenen, er det nettopp behovet for bedre samhandling. Den samhandlingsreformen vi har varslet, vil også komme rusmisbrukere til gode, fordi vi nettopp er opptatt av å se tilbudet i statlige sykehus i sammenheng med det som kommunene gjør. Da er dette også en del av den diskusjonen og behovet for å få til bedre samhandling.

Regjeringen kommer tilbake til det, men det jeg nå viste til, er at det som haster mest, nemlig 2009-budsjettet, ligger i Stortinget og skal behandles i komiteen.

Presidenten: Stortinget går til neste hovedspørsmål.

Erna Solberg (H) [10:19:00]: Hver dag slås det opp i nyhetene nye konkurser, nye permitteringer, nye oppsigelser i Norge. Vi får nye internasjonale rapporter som sier at krisen rammer hardere og tøffere enn det man hadde forutsett i mange land, inklusiv en av de store drivkreftene så langt, nemlig Kina.

TV 2 har liggende ute en fortløpende oppdatert liste over oppsigelser og permitteringer i industrien. Det er et trist syn å se hvor mange arbeidsplasser som er på vei til å bli nedlagt – de kjente, gode, som vi trodde var solide bedrifter.

Da Regjeringen la frem sitt statsbudsjett, ble finansministeren utfordret på at man ikke hadde en plan for krisen.

Hun svarte at jo, jeg har en plan, og planen er statsbudsjettet. Men samme dag sa hun til NRK at statsbudsjettet ikke var påvirket av krisen. Det betyr at Regjeringen har en plan for krisen, som ikke er påvirket av krisen. Det kan man se i statsbudsjettet – man ser hvilke tiltak som ligger der, bl.a. når det gjelder skatteøkning, og man ser også graden av ekspansivitet.

Jeg hører at statsministeren noen ganger svarer at de har lagt fram et ekspansivt budsjett, men graden av ekspansivitet i dette budsjettet er akkurat like stor som det man leverte i fjor i en situasjon med mangel på arbeidskraft, i en situasjon med en overopphetet økonomi.

Alle næringsorganisasjonene sier at skatteskjerpelsene i dette budsjettet er uheldige for investeringsviljen og for arbeidsplassene. Regjeringen står arrogant på sitt. Når har Regjeringen tenkt å gjøre retrett og se at skattelettelser er ett av virkemidlene for å komme ut av krisen?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:21:02]: Ingenting er viktigere for denne regjeringen enn å sikre arbeidsplassene. Lykkes vi i kampen med å holde arbeidsløsheten nede, lykkes vi også i kampen for å bidra til sosial utjamning, til verdiskaping. Derfor er det så viktig at vi nå mobiliserer for å sikre norske arbeidsplasser, sikre norske bedrifter. Det er gledelig at i de tre årene denne regjeringen har sittet, er arbeidsløsheten halvert sammenliknet med nivået under den forrige regjeringen. Det er dette som nå trues. Det er den lave ledigheten som nå trues, og Regjeringen og mange andre har advart mot at vi nå går i møte en situasjon der ledigheten kommer til å øke i Norge. Da skal heller ingen være i tvil om at Regjeringen er klar til å sette inn de tiltakene som er nødvendige – der de er nødvendige, og når de er nødvendige. Vi kan komme med nye tiltak på kort varsel, nettopp fordi det er en så stor og omfattende internasjonal krise som kommer til å slå hardt. Den slår hardt, og den kommer til å ramme Norge. Nettopp alvoret gjør at vi egentlig ikke bare bør diskutere om vi skal ha en tiltakspakke, men vi bør hele tiden diskutere hva vi skal gjøre. Det er et sett av tiltak.

Jeg har reist mye rundt til norske bedrifter og truffet arbeidstakere og bedriftsledere, og de sier at én ting er det viktigste nå, og det er å få bankene til å fungere. Det er å få rentene ned. Vi har lagt fram en bankpakke for å få til dette, og Norges Bank har satt ned rentene i to omganger.

Så vet vi at det er andre akutte problemer. Vi har f.eks. nå utfordringer i forhold til finansieringsinstitusjoner for næringslivet, f.eks. Eksportfinans. Vi er nå i tett dialog med dem for å få det på plass. Vi er beredt til å fremme tiltak. Vi fremmer tiltak. Vi kommer til å trappe opp tiltakene der og når det er nødvendig for å sikre norske arbeidsplasser, for det er avgjørende for oss at vi greier å dempe skadevirkningene av den internasjonale finansuroen, som nå rammer oss med full kraft.

Erna Solberg (H) [10:22:59]: Statsministeren har hatt vår støtte når det gjelder tiltak for å få bankvesenet til å fungere. Han har hatt vår støtte til å rydde opp i finansieringsinstitusjonene og til å sørge for at kredittrammer for lån og investeringer ute er der.

Men statsministeren svarer ikke på hovedspørsmålet. Statsministerens største utfordring er å få gjort det samme som vi gjorde, da vi overtok etter statsministeren sist gang: snu stemningen i næringslivet – fra å være pessimistisk til å bli optimistisk, til å sørge for at folk tror på dette landet og vil investere i og skape nye arbeidsplasser. Å møte det næringslivet som skal skape de arbeidsplassene, med en giftpille som dreier seg om å skru til skatten på egenkapitalen i små og mellomstore bedrifter, er faktisk å bidra til mer pessimisme og mer utflytting av arbeidsplasser. Når har statsministeren tenkt å begynne å handle? Det er nå budsjettet legges. Det er nå man straffer bedrifter gjennom å skru til skatten på egenkapitalen deres når de trenger penger. Det er nå man sørger for at flere blir oppsagt i dette landet – på grunn av Regjeringens politikk.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:24:05]: Vi står overfor det mest alvorlige og det sterkeste tilbakeslaget i internasjonal økonomi siden 1930-tallet. Vi har lenge gjort det klart at det også kommer til å ramme Norge. Vi gjør det klart, og jeg gjentar gjerne, at vi er beredt til å ta i bruk de tiltakene som er nødvendige for å motvirke skadevirkningene av den internasjonale finanskrise i norsk økonomi. Vi gjør nå det som alle bedrifter er mest opptatt av: få ned rentene, få finansieringsinstitusjonene til å fungere. Der har vi iverksatt tiltak. Vi er beredt til å iverksette nye tiltak. Det vi er imot, er å gi store skattelettelser til dem som har aller mest fra før. Vi er derimot for å redusere skatten for dem med lavere og midlere inntekter. Det gjør vi i dette budsjettet gjennom en sosial omlegging av arveavgiften. 90 pst. får lavere arveavgift. Noen får mer. Så klager Høyre på den reformen. Jeg mener det er en god reform, med et mer rettferdig og sosialt skattesystem.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:25:14]: Hvis det er slik at Regjeringen har forstått alvoret i de meldingene som kommer fra næringslivet rundt omkring i hele landet, og det er slik at statsministeren er «beredt» til å gjennomføre, som han sa, «de tiltakene som er nødvendige», vil det være interessant å høre om et nødvendig tiltak for den rød-grønne regjeringen vil være skattelettelser. Det er slik at de fleste land omkring oss ikke bare gjør noe med pengepolitikken, men også gjør noe med finanspolitikken, bl.a. gjennom omfattende skattelettelser. Hittil har de rød-grønnes svar vært at de er imot å gi skattelettelser til «de rike», som de sier. Men det er fullt mulig å gjennomføre betydelige skatte- og avgiftsreduksjoner for vanlige folk, som nå begynner å merke at situasjonen er ganske alvorlig, og som gjennom å øke forbruket sitt, vil få fart på økonomien. Det er mulig å gjennomføre skattelettelser rettet inn mot bedriftene, slik at kostnadene deres kan gå ned. Er det et tiltak som statsministeren vil ta i bruk?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:26:17]: Regjeringen har gitt skattelette til folk med lavere inntekter, til folk med midlere inntekter, til folk med små formuer, til folk

med vanlig arv. For eksempel gjennomfører vi i dette budsjettet betydelige lettelse i arveavgiften. 90 pst. av de som mottar arv, arver en hytte, arver en leilighet, får betydelig lavere arveavgift. Vi reduserer eiendomsbeskatningen for nye eiendomsbygg, men øker den for gamle, som inn-til i dag har vært et hull i skattesystemet. Det vi gjør, er å gjennomføre sosiale omlegginger av skattesystemet. Vi har brukt lavere skatt for lavere og midlere inntekter som virkemiddel før. Vi kan gjerne bruke det igjen, når og der vi mener det er nødvendig. Det vi er uenig med Høyre og Fremskrittspartiet i, er at man skal gi store skattelettelse til de aller rikeste menneskene i Norge. De forslagene Høyre og Fremskrittspartiet har fremmet i dette budsjettet, er igjen svært usosiale forslag, med enorme skattelettelse for de aller rikeste menneskene i Norge. Det er vi imot. Vi er ikke imot skattelettelse for lavere og midlere inntekter. Det har vi allerede gjennomført – og er åpne for å gjennomføre mer av.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til oppfølgings-spørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:27:30]: Et godt budsjett har blitt enda bedre – det regner jeg med er et utsagn som statsministeren kjenner igjen. Hvis jeg tar på meg statsministerens briller, kan jeg med stor velvilje kanskje si at det var et godt budsjett som ble lagt fram for fem–seks uker siden. Problemet er imidlertid at statsbudsjettet hver eneste dag siden budsjettet ble framlagt, er blitt fjernere og fjernere fra virkeligheten. Vi har altså ikke hørt annet enn det statsministeren har sagt i dag, som er akkurat det samme som næringsministeren sa her for en uke siden, nemlig at man følger situasjonen nøye, og at man kanskje har noe i skuffene.

Mitt spørsmål blir derfor: Dersom det til syvende og sist går opp for Regjeringen at de skatteskjerpelsene som nå rammer næringslivet, vil bidra til å få flere arbeidsledige, er man da villig til å revurdere skatteskjerpelsene av hensyn til arbeidstakerne?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:28:36]: Som jeg sa: Vi har redusert skatten for lavere inntekter, lavere formuer, midlere inntekter og midlere formuer gjennom sosiale omlegginger. Vi er selvsagt åpne for å gjøre mer av det. Vi gjør en del av det i 2009-budsjettet.

Det vi ikke er åpne for, er å lage nye skattehull i skattesystemet som gjør at de aller rikeste menneskene får lavere skatt eller slipper helt unna. Den omleggingen vi nå gjør i forbindelse med arveavgiften, tilsier altså at over 90 pst. av de som arver her i landet, en hytte, en leilighet og små formuesverdier, får drastiske reduksjoner i form av lavere avgift på arv. Så er det noen som har tilpasset seg hull i systemet, som får høyere. Det er en sosial omlegging. Det er jeg for. Det mener jeg faktisk styrker vår evne til å møte finanskrisen. For et land som deler rettferdig, er mer i stand til å løfte i fellesskap, og det er fellesskapet som må møte den finanskrisen vi nå står overfor.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgings-spørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:29:40]: Statsministeren har rett i at det har vært solskinn over norsk økonomi i de tre første årene av hans regjeringstid. Men nå har uværet kommet. I solskinnperioden har han kunnet ta bedrifter og arbeidsplasser for gitt. De har kommet dansende på en fjøl uten at noen har løftet en finger. Det er heller ikke situasjonen lenger. Nå må en tilbake til en annen type tankegang. Arbeidsplasser og arbeidstakere er avhengige av bedrifter og arbeidsgivere. Og da blir det viktig å ha en politikk som gjør at de som nå møter uværet, er villig til å stå på ekstra for å ta vare på jobbene. Da snakker jeg ikke bare om materielle regler, nå trenger folk som virkelig står på for å unngå å si opp så mange som de kanskje kunne være fristet til, anerkjennelse for den jobben de gjør, og det trengs en politikk som gjør at det er attraktivt å være eier og sågar bruke av egenkapital for å ta vare på folk i en tid som dette. Det er det dette handler om, ikke skattelette til lønnsinntekter, men rett og slett gjøre det mulig for bedriftseiere å stå på ekstra i disse dager.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:30:50]: Jeg har reist mye rundt, truffet både dem som jobber i bedriftene, og dem som leder og eier bedriftene. De har litt ulike synspunkter på ulike ting, men de har ett felles budskap, og det er at det som er mest akutt nå, er at finansinstitusjonene – enten det er Eksportfinans, GIEK eller det vanlige banksystemet – fungerer, sånn at bedriftene får lånt penger til å sikre arbeidsplassene, til å sikre investeringer, og at rentene går ned. Derfor setter vi inn tiltak nettopp på de områdene. Noen tiltak er allerede iverksatt. Rentene går ned. Bankvesenet får sine tiltak. Men vi jobber med nye tiltak, og det kan komme tiltak på kort varsel. Vi jobber med å bedre finansieringsordninger for næringslivet bl.a. gjennom det vi nå gjør for å sikre at Eksportfinans kan fungere og ikke får problemer og på den måten rammer norske bedrifter. Så her har det kommet tiltak, og det kommer tiltak, og de kommer på kort varsel. Jeg er opptatt av å gjøre det bedriftene ber meg om, nemlig å sørge for at rentene går ned, fordi det er det mest målrettede tiltaket mot det som nå er problemet, nemlig private bedrifter som sliter.

Presidenten: Per-Kristian Foss – til oppfølgings-spørsmål.

Per-Kristian Foss (H) [10:32:01]: De tiltak som regjeringen i Norge har igangsatt, er helt i utakt med det som gjøres i resten av verden. I resten av verden gjør man parallelt noe på finanssektoren, altså hjelper banker og finansinstitusjoner samtidig som man stimulerer økonomien gjennom nye tiltak. Det er ingen i denne debatten som har bedt om skattelettelse for høye lønnsinntekter, men vi har bedt om at Regjeringen iallfall tar bort de skatteøkninger som ligger på bedriftseiere, som gjør at bedriftseiere må ta ut penger av bedriftene for å få bedriftene til å gå. Siden statsministeren i siste svar var så opptatt av gjøre

det bedriftene bad om, vil jeg spørre: Hvilke bedrifter er det som har bedt om at eierne blir høyere beskattet etter dette? Og hva gjør at statsministeren nå ikke finner grunn til å gi skattelettelse for vanlige inntekter utover det som lå i budsjettet som allerede var ferdig i august? Mye har skjedd siden august. Og hva er grunnen til at man ikke kan stimulere sterkere gjennom skattelettelse for vanlige og lavere inntekter?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:33:04]: Jeg er opptatt av å sikre norske arbeidsplasser. Derfor gjør vi det vi mener er best for å sikre norske arbeidsplasser. Det viktigste da er å få ned rentene og få bankvesenet til å fungere.

Så har vi også varslet at det kan komme flere tiltak enn det. Det vi er opptatt av, er å velge den medisinen som virker, den doseringen som er riktig og det tidspunktet den har størst virkning. Derfor kommer det løpende tiltak. Det jeg er motstander av, er det Høyre foreslår i sitt budsjett, som er tvers igjennom usosiale skattelettelser: store lettelser for dem som har aller mest, og små for dem som har lite. Vi gjør det motsatte: Vi tar fra dem som har aller mest, og gir til dem som har aller minst. Det er forskjellen på høyrepolitikk og fellesskapspolitikk.

Presidenten: Stortinget går til neste hovedspørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:34:00]: Når jeg hører på statsministeren i dag, blir jeg minnet om episoden fra de rød-grønnes hvetebrødsdager ute på en badestrand her i byen, hvor utsagnet var at vi har flertall, vi trenger ikke å forhandle, vi kan bare handle. I øyeblikket opplever jeg at Regjeringen verken forhandler eller handler, i hvert fall ikke i forhold til Stortinget. Det er mulig at man har veldig mye på gang i Regjeringskvartalet – og i skuffene – men Regjeringen har latt anledningen gå fra seg til å legge fram et tillegg til sitt eget budsjett for å oppdatere det. Den har latt anledningen gå fra seg til et samarbeid om statsbudsjettet her i Stortinget. Det betyr at vi vedtar et statsbudsjett oppunder jul som ikke er i takt med virkeligheten der ute.

Nå kan en flertallsregjering tillate seg ikke å lytte til opposisjonen. Og man kan kanskje til og med tillate seg ikke å lytte til Næringslivets Hovedorganisasjon. Men det som er mer alvorlig, er at man ikke lytter til de meldingene som kommer ute blant folk. Der er det et stort spørsmål – nå kan vi legge skattelettelsene til side, det er ikke det jeg snakker om – om hvorfor vi i denne situasjonen ikke kan bruke mer penger på offentlige investeringer, på offentlige vedlikeholdsoppgaver som alle ser er forsømt, som alle ser trengs, når vi får ledige hender, ledig kapasitet i bygg- og anleggsbransjen. Og hvis statsministeren ikke lytter til Kristelig Folkeparti, bør han i hvert fall lytte til fagforeningslederne. Jeg har de siste to dagene hatt møter med forbundslederne i Fellesforbundet, Fagforbundet, Industri Energi, og det er et samstemt krav om at det må komme en beredskapsplan som bl.a. inneholder en del av disse tiltakene i offentlig sektor. Da er mitt spørsmål om statsministeren også har tenkt å avvise disse kravene fra fagbevegelsen.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:35:59]: For det første tror jeg vi må understreke følgende: NHO, høyresiden i Norge, krever lavere formuesskatt uansett. Det gjør de hvert år i alle budsjetter, enten det er oppgangs- eller nedgangstider. Så når høyresiden og NHO nå prøver å bruke nedgangstider til å argumentere for et forslag de er for – uansett tider – er det ikke særlig troverdig.

Det andre er at denne debatten illustrerer at opposisjonen spriker i alle retninger. Når man lytter til opposisjonen, er det altså slik at Venstre og Høyre mener at vi ikke skal bruke mer oljepenger. Kristelig Folkeparti mener at vi skal bruke en del oljepenger, mens Høyre mener at det fører til økt rente. Og Fremskrittspartiet mener at vi skal bruke mye mer oljepenger. Så det å lytte til opposisjonen er en krevende øvelse når de sier helt forskjellige ting i forhold til det grunnleggende budskapet i den økonomiske politikken.

Når det gjelder beredskap, skal vi selvsagt ha det. Vi har beredskap, vi utvikler beredskapen – men ikke bare det: Vi handler. Det viktige nå er nettopp det problemet vi ser, at vi mangler finansiering til bedriftene, rentene har vært for høye, finansinstitusjonene har ikke fungert. Derfor setter vi inn tiltakene der. Så vil det komme nye og flere tiltak. De vil komme på kort varsel, og de vil komme der og når de har størst effekt for å nå det grunnleggende målet: å sikre arbeidsplassene. Jeg er glad for at arbeidsløsheten nå er halvert sammenlignet med under den forrige regjeringen. Men det er nettopp den seieren, det fantastiske resultatet vi der har nådd, som nå trues av den mest alvorlige finanskrisen verden har sett siden 1930-tallet. Da må alle gode krefter mobiliseres for å dosere, innrette virkemidlene på en best mulig måte.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:37:56]: Jeg konstaterer at statsministeren ikke svarer på spørsmålet. Han snakker om skatt, selv om jeg ikke spurte om skatt. Han snakker om Høyre og Venstre, selv om det var Kristelig Folkeparti som reiste spørsmålet. Han ønsker ikke å forholde seg til spørsmålet om hvordan han stiller seg til kravet fra fagbevegelsen. Det var det spørsmålet jeg stilte.

Det som er problemet her, er at for hver uke som går uten at denne beredskapsplanen settes inn, taper vi tid når det gjelder å avdempe virkningene av en sterkt økende arbeidsledighet. For hver uke som går, får statsministeren og Regjeringen et større selvstendig ansvar for virkningene av finanskrisen. Selv om den har internasjonale årsaker, er det en passivitet når det gjelder å avdempe virkningene i Norge.

Det kan hende at ting kan gjøres raskt, men statsministeren må jo til Stortinget, og Stortinget behandler budsjettet nå. Alternativet er å komme til Stortinget etter nyttår. Da går det en måned, så går det en måned til før det iverksettes, og så ser vi sommeren før virkningen gjør seg gjeldende i norsk arbeidsliv.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:38:46]: For det første: Det er overhodet ikke nødvendig å vente til sommeren. Vi kan fremme tiltak løpende. Vi har fremmet tiltak løpende, og mange av de tiltakene som er aktuelle for

f.eks. å sikre bankvesenet, kan også komme på denne siden av årsskiftet. Noe er kommet allerede. Vi jobber nå med Eksportfinans. Så det er ikke slik at vi behøver å vente. Tvert imot er det høyst aktuelt at det kommer nye tiltak lenge før vi ser revidert nasjonalbudsjett. Jeg har allerede varslet at vi jobber med nye tiltak i forhold til Eksportfinans og for å sikre at kreditt- og finansinstitusjoner for næringslivet fungerer.

Når det gjelder beredskap, er jeg vant til å stå i Stortinget og bli kritisert for at jeg snakker for mye med fagbevegelsen. Nå er det det at jeg snakker for lite, lytter for lite. Vel, jeg har snakket mye med dem, mange ganger, og jeg kommer til å gjøre det mye framover. Det de er opptatt av, er lavere rente og å sikre bedriftene tilgang på kreditt. De er også opptatt av at vi har beredskap, at vi har tiltak som kan iverksettes på kort varsel. Vi har tiltak, og de vil bli iverksatt på kort varsel.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Ulf Leirstein.

Ulf Leirstein (FrP) [10:39:49]: Jeg er noe forundret over den tonen som statsministeren tar. I mange saker som er av stor betydning, har statsministeren i denne stortingsperioden sagt at han faktisk er opptatt av f.eks. å få til brede forlik, bl.a. for å sikre forutsigbarhet. Når vi nå nærmer oss et valg og man altså kan komme i en annen politisk situasjon i denne sal enn den man har nå – selv om statsministeren sikkert ikke har tro på det, kan det jo faktisk skje – ville det kanskje være lurt å ha noe forutsigbarhet når det gjelder de tiltakene som man nå skal iverksette for å møte det som statsministeren selv sier er den mest alvorlige krisen siden 1930-tallet. Statsministeren sa også i stad i svar til Høybråten at det var viktig å mobilisere alle gode krefter.

Det opposisjonen er opptatt av, er at man da kanskje burde satt seg ned og drøftet noen tiltak, noe statsministeren var opptatt av da man skulle diskutere bankpakken og man inviterte opposisjonen inn. Nå føler jeg at statsministeren har gått i forsvarsposisjon og ikke er interessert i å drøfte. Han viser til at vi har stor uenighet. Ja, vi har stor politisk uenighet, men det hadde faktisk vært mulig å sette seg ned og drøfte en del tiltak.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:41:02]: Jeg drøfter gjerne tiltak, men jeg mener at det er bedre å gå løs på de enkelte tiltakene og så drøfte dem. Vi har altså gjennomført tiltak for å sikre bankene. Det er viktig for å sikre arbeidsplassene. Så har vi gjennomført tiltak som bidrar til at rentene går ned. Det slår også etter hvert igjennom for lånekunder, for dem som er opptatt av boligkjøp og av finansiering av investeringer i bedriftene. Jeg varsler at vi også kan komme med nye tiltak, spesielt i forhold til det som er situasjonen i Eksportfinans og de institusjonene som finansierer norsk næringsliv.

Vi er åpne for å komme med enda flere tiltak. Vi iverksetter tiltakene og drøfter dem gjerne med Stortinget. Vi foreslår overfor Stortinget, hvis det er den type tiltak, når og der det er nødvendig. Jeg er veldig for å drøfte ting,

men først og fremst er jeg for å gjøre ting, og denne regjeringen har gjort og kommer til å gjøre alt den kan for å dempe virkningene av den internasjonale finanskrisen.

Arbeidsløsheten i Norge kommer til å gå opp. Vår oppgave er å begrense og motvirke økningen. Vi står overfor den mest alvorlige økonomiske krisen siden 1930-tallet.

Presidenten: Jan Tore Sanner – til oppfølgingsspørsmål.

Jan Tore Sanner (H) [10:42:12]: Jeg registrerer at statsministeren ikke svarer på de spørsmålene han får, verken dem han fikk av Erna Solberg om skatt, eller det han fikk av Dagfinn Høybråten når det gjaldt bygg og anlegg.

Statsministeren bruker den samme retorikken i gode tider og i dårlige tider – ja, han har brukt omtrent den samme retorikken i nesten ti år for å avvise konkrete spørsmål.

Jeg har ett konkret spørsmål, som statsministeren også har fått før i dag, og det er om han kan nevne én eneste arbeidsplass som reddes av de økte skattene som ligger i Regjeringens forslag til budsjett. Statsministeren hevder at dette dreier seg om skatteskjerpelser for de aller rikeste, men da bør han lytte til f.eks. Sigurd Kvikne. Han driver et familieeid hotell i Balestrand og sier at dette rammer små og mellomstore bedrifter, som familieeide hotell i Distrikts-Norge.

Hvilke arbeidsplasser redder statsministeren gjennom økte skatter?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:43:17]: Når 90 pst. av dem som arver, får lavere arveavgift, er ikke det noe problem for bedriftene. Mange av dem er småbedrifter som får lavere arveavgift. Så det er i hvert fall en fordel, ikke en ulempe, for bedriftene.

Det andre er at når vi legger om formuesskatten slik at vi fjerner et hull i skattesystemet, på den måten at nye næringsbygg får lavere skatt – gamle næringsbygg som er nedbetalte, får noe høyere skatt – bidrar det til økt aktivitet i byggenæringen. Det forstår ikke Høyre, for de er egentlig bare opptatt av én ting, og det er å gi skattelette til dem som har mest fra før. Omlegging av formuesskatt stimulerer investeringer i næringsbygg. Punktum.

Så til den usosiale profilen. Høyres skatteopplegg er slik at hvis man tjener 300 000 kr, så får man 870 kr i skattelette. Tjener man 3 mill. kr, får man 96 030 kr i skattelette. Det er beregnet i egne tabeller i Høyres skatteopplegg. Usosial Høyre-politikk, store skattelettelser til de rike, sikrer ikke arbeidsplasser, er usosialt – det er det eneste som stemmer når det gjelder Høyres skattepolitikk.

Jan Tore Sanner (H) [10:44:13]: Det var ikke svar på spørsmålet.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:44:27]: La meg først få gi uttrykk for en viss forståelse for at statsministeren gle-

der seg over at det er uenighet mellom partiene også i opposisjonen. Det er et menneskelig trekk ved ham.

Så vil jeg gi statsministeren rett i at han har støtte i opposisjonen – i alle fall i deler av opposisjonen – når det gjelder å holde handlingsregelen og føre en stram politikk. Venstre og Høyre er enig med Regjeringen i at jobbene nr. 1 og 2 er å ha en finanspolitikk som underbygger pengepolitikken, som gjør at renta kan bli lavest mulig. Det stimulerer økonomien over hele bredden, og der gjelder det å ha is i magen ganske lenge, for å la det virke. Så blir vi uenige, fordi jobbene nr. 3 og 4 etter mitt syn er å stille pent med bedriftene og dermed bedriftenes eiere, slik at de i vanskelige tider blir stimulert til å gjøre maksimalt for å ta vare på arbeidsplassene i Norge, og ikke bruker denne anledningen, som helt sikkert mange kommer til å ha, til å nedbemanne raskere, som de ellers kanskje burde ha gjort, eller flytte ut av landet, som kanskje kalkylene tilsier.

Forstår ikke statsministeren dette?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:45:36]: Jeg er litt usikker på hva jeg nå skulle forstå.

Lars Sponheim (V) [10:45:37]: Bedriftene.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:45:40]: Når det gjelder bedriftene, sier bedriftene til meg: lavere rente. Der er representanten Sponheim og jeg helt enige, at det viktigste er å få ned rentene når det gjelder å sikre arbeidsplassene. Men så tror jeg jeg må si følgende veldig tydelig: Uansett hva slags tiltak en norsk regjering og et norsk storting iverksetter, vil ledigheten øke i mange norske bedrifter. For eksempel vil de som produserer bildeler, oppleve at det er vanskelig å selge bildeler når bilproduksjonen faller kraftig. Det problemet er det ikke mulig for staten å løse, så det vi snakker om, er å begrense skadevirkningene, å begrense de problemene vi kommer til å oppleve som følge av den internasjonale finanskrisen, og så snakker vi om å skape nye arbeidsplasser til erstatning for dem som går tapt. Men i den omstillingen vil det bli økt arbeidsløshet i Norge. Det er ikke mulig å hindre, når vi nedlegger virksomheter, at det blir noe ledighet. Så vår oppgave er å skape nye arbeidsplasser. Det gjør vi gjennom budsjettet, gjennom pengepolitikken, gjennom det vi gjør for bankene, og gjennom nye tiltak som vil komme.

Presidenten: Bjørg Tørresdal – til oppfølgingsspørsmål.

Bjørg Tørresdal (KrF) [10:46:45]: I dag kunne vi høre på nyhetene og lese i avisene at norske kommuner kommer til å få svikt i skatteinntektene, de har tapt penger på aksjespekulasjon, og det kan komme til å bli 4,5 milliarder kr mindre i kommunene. Akkurat nå sitter over halvparten av rådmennene og lager forslag til neste års pengebruk i kommunene. De foreslår å kutte lærerstillinger, sykepleierstillinger og eldreomsorgen, de foreslår altså et velferdskutt på grunn av den situasjonen som er oppstått. Statsministeren må jo være enig i at det hadde vært klokt

akkurat nå, for å unngå dette, å øke overføringene til kommunene for å kompensere, og i tillegg, fordi det blir økt kapasitet i bygg og anlegg – det vet vi – øke mulighetene for kommunene til å bruke denne ledige kapasiteten til å pusse opp kirker og skoler, bygge barnehager og bygge sykehjemsplasser. Det kan vi gjøre ved å øke lånerammene og øke tilskuddsordningene, for å unngå at ledigheten biter seg fast på et høyt nivå.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:47:45]: Jeg er helt enig i at det å ha en sterk kommuneøkonomi er viktig, både for å løse velferdsoppgaver og for å holde arbeidsløsheten nede. Når det gjelder skatteinngangen til kommunene, har vi ingen tall som viser at den går ned. Tvert imot offentliggjøres det kl. 10 i dag nye tall fra Statistisk sentralbyrå, som viser at skatteinngangen i 2008 er enda høyere enn den vi la til grunn, og det tar man jo inn i 2009. Så kommunene har ikke fått noe lavere skatteanslag, tvert imot er det altså ting som tyder på at skatteanslagene faktisk er litt høyere enn man opprinnelig trodde.

Så er det stor usikkerhet, og den beregningen som offentliggjøres i dag om at man kan få 4,5 milliarder kr mindre, baserer seg på at vi bommer like mye på anslaget i 2009 som den forrige regjeringen gjorde i 2003. Vel, vårt mål er å ikke bomme like mye som den forrige regjeringen, men det er jo nettopp den store usikkerheten som gjør at det er viktig å følge med, viktig å iverksette tiltak – og hvis det skulle vise seg at det er en dramatisk svikt i kommunenes skatteinntekter, da er det et argument for å gjøre noe. Men det er ikke tilfellet nå. Det kan være tilfellet framover i tid, og da får vi følge med.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:49:02]: Statsministeren virker så innøvd på sin bestemte lekse i dag at jeg skal ikke fortsette på det sporet, som jeg opprinnelig hadde tenkt, men prøve å se det som nå skjer i norsk politikk, i et litt annet perspektiv. La meg få lov til å si at jeg synes det er bra, men også på tide, at statsministeren er til stede i sin første spontanspørretime denne ganske krisepregede høsten som vi har hatt.

Når vi ser på håndteringen av denne krisen i landene rundt oss, ser vi hvordan politikken har skiftet veldig. Velgernes og borgernes syn på hva som er viktig, har skiftet veldig, og vi ser hvordan lederskapet i ulike land har tatt betydelige grep, jeg vil si mange med et betydelig raust lederskap, der parlamentene og ulike aktører involveres i å finne samlende løsninger på en krise som landene står oppe i. Jeg tror det er grunnlag for å si at det er nok ikke alle oss i dette huset, og kanskje ikke utenfor dette huset heller, som føler at man har vært en del av den samme dialogen for å finne samlende løsninger for å håndtere krisen. Til tider har opposisjonen i sine forslag til hvordan krisen skal møtes, til dels forslag som statsministerens partifeller i utlandet tar i bruk, blitt møtt med polemikk på grensen til det smålige. Jeg må si at jeg fikk meg en liten aha-opplevelse da jeg så at statsministeren i forrige uke ble siteret på følgende: «Vårt forslag til statsbudsjett vil bli ved-

tatt i Stortinget, så å si uforandret» – før alle budsjetter, alternative budsjettforslag var kommet fram, mens borge-re, bedrifter, organisasjoner gikk ut og inn av dette huset for å framføre argumenter i demokratiets navn. Jeg vet at vi er i mindretall, det er ingen tvil om det, men det er noe med å være del av et demokrati der en føler at også mindretallets argumenter blir hørt, og særlig i en sånn situasjon. Det kunne være fristende å omskrive et sitat og si: En statsminister som gjør sitt parlament lite, kan ikke vente seg noe stort.

Hvilke refleksjoner gjør statsministeren seg over dette?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:51:10]: Jeg er opptatt av at vi, selv om det er en flertallsregjering som kan få gjennom alle saker uten å drøfte noen av dem med opposisjonen, i viktige og avgjørende spørsmål skal drøfte med opposisjonen og komme fram til omforente løsninger. Det har vi gjort, selv om vi har flertall, i klimapolitikken, i pensjonsforliket, i forliket om privatskolelov, i forliket om satsing på eldre, og også når det gjaldt det som har vært den store pakken så langt, nemlig tiltakspakken for å sikre bankene og legge til rette for lavere rente. Også der laget vi en enighet her i Stortinget med opposisjonen. Så det å ha dialog med opposisjonen, det å gå etter bredere flertall enn det vi har bare gjennom det flertallet regjeringspartiene har alene, er noe denne regjeringen har vist at den både har vilje og evne til, og jeg mener det styrker norsk politikk at vi får til den type flertall.

Så tror jeg representanten Sponheim er klar over at når det gjelder statsbudsjettet, er jo den måten vi vedtar budsjettet på i Stortinget, slik at man kan ikke ta ut enkeltelementer og lage forlik om det, man må lage forlik om hele budsjettet. Og når man ser hvor mye opposisjonen spriker, fra Fremskrittspartiets pluss 30 milliarder kr via Kristelig Folkepartis pluss 6 milliarder kr til Venstre og Høyre som har null i økt oljepengebruk, sier det jo litt om hvor krevende det er å lage forlik – med en opposisjon som spriker i alle retninger, og der to partier, Venstre og Høyre, mener at det de to andre partiene gjør, fører til økt rente. Det viktigste nå er å bidra til lavere rente.

Det at det ikke er forlik om statsbudsjettet, betyr ikke at det ikke er vilje til å lage forlik og ha bred enighet om mange andre ting, også knyttet til det som måtte komme av nye tiltak for å håndtere bankkrisen, eller finanskrisen, og tilbakeslaget i norsk økonomi.

Statsbudsjettet eigner seg ikke for enkeltforlik, det må være totalforlik. Det er det ikke grunnlag for, men mange andre forlik inviterer jeg til.

Lars Sponheim (V) [10:53:18]: Jeg er veldig enig med statsministeren i at han nok har norgeshistoriens mest anstendige opposisjon, som strekker seg langt i å finne løsninger selv om vi ikke i stor grad blir invitert til det. Men det er egentlig ikke det mitt poeng går på.

Denne høsten har vi sett det ganske tydelig: Statsministeren sier at det betyr ikke noe hva som skjer i Stortinget, det betyr ikke noe hvilke argumenter som fremføres, for vi har bestemt oss. Flertallet vårt er ferdigpruta. Ja, vi vet det. Men vi har hatt en veldig spesiell høst. Usikkerhe-

ten har vært stor. Det har åpenbart vært viktig for mange å fremføre argumenter som de mener Regjeringen ikke har tatt hensyn til. Da mener jeg at statsministeren skal ha respekt for sitt parlament – og Regjeringen går fortsatt ut fra parlamentet, og ikke fra Youngstorget eller andre steder – og at han respekterer at det er en ren behandling som pågår i Stortinget, og ikke konkluderer før Stortinget har bestemt seg for hva budsjettet blir. Det er dét dette handler om, og statsministeren har fortsatt mulighet til å ta seg inn på en god måte. Det er mulig å lande selv om svevet ikke alltid er like pent!

Statsminister Jens Stoltenberg [10:54:23]: Først vil jeg si at det er jo svært anstendig at et mindretall aksepterer at de får lov til å endre flertallets politikk. Det er det som skjer når vi lager forlik med mindretallet, nemlig at flertallet i Stortinget endrer sin politikk for å tilpasse seg et mindretall. Og det er veldig anstendig av mindretallet at de aksepterer det.

Det er slik at det systemet vi har for budsjettvedtak her i Stortinget, gjør at man ikke kan lage delforlik, man må ha forlik om alt, inklusiv oljepengebruken og hver enkelt ramme. Jeg tror at både Sponheim og jeg og Solberg og alle andre vet at vi har sprik fra pluss 30 milliarder kr i oljepengebruk, som da finansierer masse av det Fremskrittspartiet ønsker, 6 milliarder kr fra Kristelig Folkeparti til null fra dere – dere kunne jo starte med å prøve å lage et felles forlik. Lykke til, vil jeg si! Det kommer dere ikke til å greie, og da tror jeg heller ikke dere skal prøve dere på oss – når dere ikke greier å bli enige dere imellom.

Presidenten: Presidenten minner om at all tale skal rettes til presidenten.

Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først representanten Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:55:44]: Det er helt riktig at en flertallsregjering har ansvaret, og må ta ansvaret for, de svært krevende tider vi er inne i, og kommer til å få mer av. Det rare er jo at statsministeren og Regjeringen avviser hvert eneste forslag som lanseres, enten de kommer fra de ulike opposisjonspartiene i Stortinget, eller de kommer fra næringslivet, eller de sågar kommer fra fagbevegelsen, som Arbeiderpartiet normalt har tette bånd til.

Det må være rimelig spesielt for en statsminister fra Arbeiderpartiet, fra sosialdemokratene, å stå i Stortinget og varsle økende arbeidsledighet uten å se ut til å være i stand til å gjøre noen ting med det. Det jeg egentlig lurer på, er hvordan det føles for statsministeren.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:56:38]: Det er en veldig god følelse å lede en regjering som gjør alt som er nødvendig, alt som er mulig for å sikre norske arbeidsplasser. Jeg er stolt av å lede en regjering som er ansvarlig for at arbeidsløsheten er halvert, men jeg er også stolt av å lede en regjering som tidlig så at nå ville vi møte økonomiske nedgangstider, en internasjonal finanskrisen, det dypeste økonomiske tilbakeslaget siden 1930-tallet, som truer nettopp den lave ledigheten vi har i Norge.

Og når jeg sier at ledigheten kommer til å vokse, er det fordi jeg mener at man skal fortelle sannheten. Det er ingen som har fremmet tiltak som er i stand til å redde f.eks. dem som driver med bildelproduksjon. Når bilproduksjonen faller i våre naboland, når halvparten av det vi lager her i landet, selges til utlandet, og nesten alt vi lager av bildeler, selges til utlandet, da vil vi oppleve nedbemanning i den type industri. Så er vår oppgave å lage nye arbeidsplasser, lage nye virksomheter, lage omstilling, som gjør at de som mister jobbene sine, ikke går lenge ledige, men kommer seg i jobb. Den jobben er vi i gang med. Vi skal sikre arbeidsplassene.

Erna Solberg (H) [10:57:53]: Det er nok et historisk faktum at Arbeiderpartiet opplever å ha en mer ansvarlig opposisjon enn det tilsvarende borgerlige regjeringer opplever når Arbeiderpartiet er i opposisjon.

Jeg må si at det har forbauset meg litt at statsministeren ikke tok imot den utstrakte hånden da jeg bad om et konsultasjonsmøte om hva vi skulle gjøre fremover knyttet til denne krisen, og at man ei heller tok imot det lille forslaget om at vi kanskje kunne diskutere en tidsplan for når det var naturlig å se på ekstratiltak – for vi har altså ikke vært uenige når det gjelder pengepolitikken.

Jeg har grublet på hvorfor, og jeg tror denne spørretimen har bevist det for meg. Det er fordi Arbeiderpartiet og statsministeren ikke først og fremst er for å trygge arbeidsplassene. Det er mindre viktig for dem enn å trygge Regjeringens eget samhold, eller å opprettholde kampen mot de rike frem mot valgkampen. Det replikkordskiftet jeg nå så mellom statsministeren og Jan Tore Sanner, beviste hvilken vulgær valgkamp statsministeren har lagt opp til.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:59:03]: Det Høyre reagerer på, er at jeg leser fra deres egne skattetabeller. Jeg mener at det er riktig å si at det er usosial skattepolitikk når Høyre foreslår at en som tjener over 3 mill. kr, får 96 000 kr i skattelette, mens en som tjener 300 000 kr, får 870 kr i skattelette. Det kaller jeg en usosial profil. Det er en presis beskrivelse av det Høyre gjør. Og det gjør Høyre enten det er nedgangstider eller oppgangstider. Høyre er for store skattelettelser til dem som tjener mest, uansett.

Og nå prøver man å bruke finanskrisen som et påskudd for å finne et nytt argument for en usosial skattepolitikk. Arbeiderpartiet og Regjeringen er imot en usosial skattepolitikk, enten det er oppgangstider eller nedgangstider. Det vi ikke er imot, er å redusere skatten for dem med lavere og midlere inntekter. Det har vi gjort. Det kan vi gjøre igjen, men det er noe helt annet enn den usosiale skattepolitikken Høyre står for.

Erna Solberg (H) [10:59:54]: Men dere kommer til å stemme imot lavere skatt neste torsdag.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [11:00:06]: Det er bare å merke seg at statsministeren ikke ser noen grunn til å

endre noe i statsbudsjettet, til tross for opposisjonens innvendinger eller åpne høringer her i Stortinget.

I forrige spørretime var statsministerens kulturminister her. Han har økt sin ymsepost med mellom 200 og 300 pst. til sin disposisjon det kommende året. I spørretimen sa han:

«Det er jo ikke noen forskjell fra å behandle dette her i salen. Den rød-grønne regjeringen har flertall, og kulturlivet er akkurat like glad for pengene om de vedtas av det rød-grønne flertallet i Stortinget, eller om de kommer fra en ymsepost på kulturbudsjettet.»

Er det slik at egentlig er budsjettprosessen ganske meningsløs, at vi kunne ha gjort om hele statsbudsjettet til en stor ymsepost som vi da kunne ha latt Regjeringa fordele utover året ut fra forgodtbefinnende? Eller deler ikke statsministeren kulturministerens mening om at det er sånn budsjettprosessene skal være?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:01:05]: Vi kunne ikke og bør aldri omgjøre statsbudsjettet til en stor ymsepost. Vi bør ha en ymsepost, og den bør være større enn det den forrige regjeringen etterlot seg, som var uansvarlig lav. Men vi bør ha et budsjett som er spesifisert på post og kapittel. Budsjetter utformes både før og etter de legges fram, og i en flertallsregjering er det veldig tett dialog, mye drøfting av budsjettet også før det legges fram. Det er gjort noen justeringer her i Stortinget.

Det jeg er glad for, er at Venstre har en ansvarlig ramme for sitt budsjett, og at Venstre er enig med Regjeringen i at vi må bidra til lavere rente. Men da er de uenig med store deler av resten av opposisjonen, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet, som altså mener man skal bruke mer penger.

Presidenten: Stortinget går til neste hovedspørsmål.

Per Sandberg (FrP) [11:02:05]: Det virker nærmest som om statsministeren har gått i vranglås. Det er jo nærmest et ekko i salen i dag, der statsministeren har gjentatt seg selv sju–åtte ganger. Jeg tror det hadde vært en fordel i den sammenhengen at statsministeren hadde lagt fra seg byråkratimappen som han har liggende foran seg, og kanskje prøvd å gjøre noen vurderinger ut fra eget ståsted istedenfor å lese opp fra mappen hver eneste gang han får et spørsmål.

Jeg registrerer også at statsministeren snakker veldig mye om Eksportfinans osv. Statsministeren sier også at man hele tiden vurderer å komme raskt på plass med tiltak. For meg er det nærmest slik at vi holder på å nærme oss et gjennomslag; vi mangler bare nå hullet for å få statsministeren til å berette hvilke tiltak man snakker om. Det kunne vært interessant for en bedrift – hvis det går an å si det på den måten – for statsministeren sa tidligere i dag at han var opptatt av å gjøre som bedriftene ber om. Da er det interessant, for den største bedriften, hvis jeg får lov til å samle alle bedriftene under ett – her snakker vi om 1 900 små og mellomstore bedrifter med 24 500 ansatte – har sendt et brev til Regjeringen der de ber om noen tiltak; de ber ikke om skattelette, de ber om tiltak for å holde

arbeidsplassene i gang. Disse bedriftene innenfor maskinentreprenørene står nå i fare for bare de neste seks månedene å måtte permittere 30–40 pst. av sine arbeidstakere, og det i sammenheng med, som Regjeringen har svart meg i et brev, at det er masse prosjekter som kunne vært iverksatt med økt tilføring av midler allerede i år – altså prosjekter som står i fare for å bli stoppet, eller som står i fare for ikke å bli iverksatt, fordi denne Regjeringen ikke viser handling innenfor bl.a. infrastruktur.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:04:10]: Først en veldig alvorlig innrømmelse, og det er at jeg har sagt det samme flere ganger. Jeg har sagt det samme nesten hele timen. Årsaken til det er at jeg har fått det samme spørsmålet flere ganger, og da mener jeg det er en styrke at jeg sier det samme når jeg får det samme spørsmålet flere ganger. Det er ikke en svakhet. Jeg behøver ikke å lese mappen engang fordi – hva skal jeg si – ja, vi har hørt det.

Det andre er at en av de bransjene som vi vet kommer til å bli rammet av finanskrisen og det internasjonale tilbakeslaget, er bygg- og anleggsnæringen. Det er helt riktig. Det er også en av grunnene til at vi er opptatt av å få bankvesenet til å fungere, fordi de finansierer viktige prosjekter innenfor bygg og anlegg. Det er en av grunnene til at vi er opptatt av å få rentene ned. Selv om jeg vet at mange innenfor næringen er uenig i det, er det faktisk også slik at det vi gjør med formuesskatten, som altså reduserer maksimaltaksten fra 80 til 60 pst. på nye næringsbygg, gjør at det blir mer lønnsomt, alt annet likt, å investere i nye næringsbygg med det systemet enn med dagens system. Så det er tiltak som alle sammen bidrar til økt aktivitet i bygg- og anleggsbransjen, i tillegg til de veiinvesteringer, oppussingsprosjekter, offentlige bygg som kommer i statsbudsjettet, og som begynner å virke fra januar 2009.

Men så tror jeg også bygg- og anleggsbransjen er en bransje hvor vi må erkjenne at det er umulig å videreføre det akkurat som det er i dag. For det første har det alltid vært mye svingninger i bransjen. For det andre har sysselsettingsnivået ligget rundt 150 000. Det var i hvert fall det i 2005, og det har vært rundt det. Nå har det vært oppe i 190 000, som er et veldig, veldig høyt nivå. Så at også bygg- og anleggsbransjen må belage seg på omstillinger som mange andre deler av norsk næringsliv, tror jeg bare vi må si rett ut, for alt annet ville være å la være å si sannheten. Men det er nettopp det å håndtere omstillingene, håndtere det å skape nye arbeidsplasser for dem som mister jobben, som er noe av nøkkelen til å håndtere denne krisen vi nå står overfor.

Per Sandberg (FrP) [11:06:15]: Jeg registrerer at statsministeren aksepterer 30–40 pst. permisjoner innenfor anleggsbransjen og stor arbeidsledighet for denne arbeidsgruppen – det er jo interessant – og det på tross av at samferdselsministeren i denne regjeringen har bekreftet overfor meg i et brev at hvis man hadde økt tilførselen av midler til anleggsbransjen, kunne man ha videreført rv. 3 i Østerdalen, E18 i Buskerud, E18 i Vestfold, E39 over Stord, E39 i Hordaland, E134 Haukelitunnellene, osv., osv. – en rekke prosjekter. Hvis denne regjeringen hadde ønsket

å holde disse folkene i jobb, kunne de jo gjort det med tiltak og allerede i år tilført ekstramidler.

Så er det jo slik at statsministeren viser til budsjettet for 2009. Det er jo med bakgrunn i budsjettet for 2009 at maskinentreprenørene har gitt disse dramatiske signalene til Regjeringen. Budsjettet for 2009 vil føre til 30–40 pst. permisjon og arbeidsledighet innenfor denne bransjen. Så da er jo budsjettet ikke godt nok.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:07:20]: Det var flere tiltak jeg nevnte, som vi iverksetter for å skape aktivitet i bygg- og anleggsbransjen, men jeg understreker at også den bransjen må være forberedt på omstilling, som mange andre norske bransjer.

Når det gjelder bygg, anlegg eller vei, er det slik at vi øker samferdselsinvesteringene med over 2 milliarder kr – 2,3 milliarder kr er det vel – i 2009-budsjettet. Det vil si at samlet ligger vi over 4 milliarder over det nivået den forrige regjeringen lovet man skulle ha i sin nasjonale transportplan. Det er en betydelig økning. Så kommer en nasjonal transportplan på nyåret, hvor vi har varslet flere titalls milliarder i ytterligere satsing. Så her blir det mer penger til samferdsel.

Vi kommer til å investere i samferdsel i en størrelsesorden som er større enn det dette samfunnet noen gang har sett, og vi noensinne før har opplevd. Så her blir det mye samferdsel i årene som kommer. Det er bra for alle som tar toget, og kjører bil, men det er også bra for alle som lager jernbanesviller, legger jernbane og bygger veier.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Svein Flåtten.

Svein Flåtten (H) [11:08:28]: Problemet er jo ikke at Høyre ikke kjenner andre virkemidler enn skattelettelse. Problemet er at statsministeren avviser alt som har med skattelettelser å gjøre. Vi har i vårt alternative budsjett gått inn for f.eks. å øke låneordningen, som et bidrag i de nedgangstidene vi står overfor.

Jeg hører at statsministeren reiser mye rundt i landet. Da har han sikkert hørt at mange steder synker næringseiendom voldsomt i verdi når man ikke lenger har virksomhet. Det skjer ofte innenfor bygg og anlegg.

Så vet jeg etter dagens debatt at statsministeren mener at skattelettelser stort sett går til de rike. Derfor skal jeg ikke spørre om skattelettelser. Jeg håper heller ikke å bli fortalt noe om det. Det jeg derimot håper å høre noe om, er hvorfor det nå er viktig å ilegge en betydelig skatteøkning på næringseiendom for tusenvis av bedrifter som kjemper mot ordretørke, permitteringer og oppsigelser.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:09:37]: Jeg oppfattet at spørsmålet var om skatt, men når man ikke ønsker å høre noe om skatt, er det en utfordring å svare på spørsmålet. Men jeg tar sjansen likevel.

Det som er poenget, er at vi har skattetakster som i dag er maksimalt 80 pst. av markedsverdi. De senker vi til 60 pst. De bygningene som er oppe i makstaket, er de nye. Så når vi øker på andre områder innen eiendomsbe-

skatningen, betyr det at nye næringsbygg får glede av et tak som er senket fra 80 til 60 pst. Nye næringsbygg kan på den måten få lavere skatt, mens gamle kan få økt skatt. Gamle bygg er bygd, nye bygg skal bygges. Så hvis man er opptatt av å bygge nytt, er dette en veldig god omlegging.

Presidenten: Christian Tybring-Gjedde – til oppfølgingsspørsmål.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [11:10:37]: I statsbudsjettet for neste år baserer Regjeringen seg på følgende prognoser: Vekst i innlandsøkonomien på 2 pst., vekst i oljeinvesteringer på 5 pst., vekst i husholdningenes forbruk på 2,5 pst., en lønnsvekst på 5 pst., vekst i arbeidsledigheten på kun en kvart til tre kvart prosent og vekst i sysselsettingen på 10 000 personer. Man sier også at det skal være en sterk kronkurs resten av året. Verdien av Statens pensjonsfond – Utland vil være på 2 800 milliarder kr, ifølge Regjeringen, altså ca. 1 000 milliarder kr mer enn det er i dag, realveksten i kommunenes inntekter er på 3 pst., nedgang i boliginvesteringer på kun 2 pst. og nedgang i foretaksinvesteringer på kun 2,5 pst.

Absolutt ingen – ingen – tror på disse prognosene. Statsministeren har jo selv bekreftet at han ikke tror på disse prognosene. Hvorfor inviteres da Stortinget til å vedta et budsjett som er basert på prognoser som selv statsministeren mener er feilaktige?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:11:28]: Det er stor usikkerhet om den økonomiske utviklingen. Derfor er det også stor usikkerhet om prognoser både nasjonalt og internasjonalt. Det vi nå opplever, er at det nærmest ukentlig – nesten daglig – kommer nye anslag for utviklingen i internasjonal økonomi. Det vil si at alle prognoser internasjonalt hele tiden nå er gjenstand for revisjon. Det er også helt riktig at de prognosene vi nå får for internasjonal økonomi, stadig nedjusteres. Det understreker alvorret i den økonomiske krisen, og det understreker og bekrefter at vi står overfor et betydelig økonomisk tilbakeslag. For første gang siden 1945 er det fall i den rike verdens verdiskaping. Det er noe helt nytt, og det er veldig dramatisk.

Dette vil påvirke Norge fordi vi selger så mye av det vi lager, til utlandet. Hvordan det vil påvirke Norge, og hvor mye det vil påvirke Norge, er det altså stor usikkerhet knyttet til. Det er grunnen til at Regjeringen mener at vi skal sette inn tiltak der – og når – det er nødvendig. Vi har satt i verk omfattende tiltak. Vi er forberedt på og er klare for å sette i verk nye tiltak når og der det er nødvendig.

Presidenten: Vi går til siste hovedspørsmål – Inge Lønning.

Inge Lønning (H) [11:12:49]: Denne regjeringen har gjort én viktig innsats for arbeidsplassene i dette landet: Den har ansatt hundretalls nye informasjonsmedarbeidere, dvs. politiske selgere. Det er jo også en innsats. Etter forrige ukes spontanspørretime og denne skjønner jeg at den viktigste delen av jobben for disse er å lære opp de

statsrådene som sendes til Stortinget, i hvorledes de skal unngå å komme i skade for å svare på de spørsmål Stortinget stiller. Siden dette er det siste spørsmålet i denne spontanspørretimen, håper jeg at statsministeren vil gjøre et unntak og forsøke å svare.

I Klassekampen i dag står det over hele forsiden: «Norges avtale med EU ryker.» Det er selvfølgelig en forenkling, som alle tabloide oppslag, men alle piler peker i retning av at Island i løpet av de nærmeste månedene kommer til å flytte ut av den avtalen de sammen med Norge har med EU. Alle norske eksperter er enige om at dersom Norge for alle praktiske formål blir alene igjen på EFTAsiden i denne avtalen, vil EØS-avtalen ikke kunne bestå i sin nåværende form.

I Dagsavisen i dag gir utenriksministeren fiskeribefolkningen i Norge det råd å tenke grundig igjennom hva denne situasjonen vil innebære. Det er et godt råd, men det ville også ha vært et veldig godt råd av en utenriksminister til sin egen regjering, at han hadde bedt Regjeringen om å tenke gjennom dette. Etter norsk statsskikk er det Regjeringen som har ansvaret for Norges forhold til andre land – og også på dette området haster det.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Hvorledes arbeider Regjeringen med dette spørsmål, og hvorledes vil Stortinget bli informert og trukket med fra Regjeringens side i overlegningen om hvordan Norge skal løse denne utfordring?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:14:54]: La meg først takke for et viktig spørsmål.

Det har vært mange varsler om at Island kommer til å søke EU-medlemskap og dermed forlate EFTA-pilaren i EØS-avtalen og gå over til EU-pilaren. Det er klart at det vil påvirke EFTA- og EØS-samarbeidet hvis Island gjør det. Så langt har jo de ulike varslene opp gjennom årene vist seg ikke å føre til at Island faktisk har søkt, og det er for tidlig nå å si om den debatten man har på Island, fører til at Island faktisk søker. Etter at de har søkt, skal de forhandle og eventuelt komme fram til en avtale som de anbefaler, og som gjør at de melder seg inn. Norske erfaringer tilsier jo at det er ikke åpenbart at selv om man søker og forhandler en avtale, blir man medlem av den grunn.

Det er altså usikkerhet, og det er viktig at vi følger det nøye. Det vil få betydning for EØS-avtalen hvis Island skulle gjøre det som noen mener at de bør gjøre, nemlig melde seg inn. Derfor er det en løpende vurdering av det – løpende også selvfølgelig når det gjelder utredninger og vurderinger av hvordan det kan påvirke oss. Dersom de søker, og dersom de blir medlemmer, vil vi også stille krav til ytterligere vurderinger av hva det kan bety, dokumentasjon bl.a. i forhold til hva slags fiskeriavtale vi skal få. Jeg mener at Regjeringens ansvar og plikt er å informere Stortinget løpende. Det kan vi gjøre gjennom den utvidede utenrikskomité, og det kan vi gjøre gjennom plenumsmøter og dokumenter til Stortinget. Det er egentlig opp til Stortinget å formulere hvordan det ønskes å bli informert, og så skal vi informere. Akkurat nå er det ikke så mye å informere om, fordi ingen av oss vet med sikkerhet hva

Island kommer til å gjøre. Men vi skal følge nøye med. Vi skal holde oss løpende oppdatert, og vi skal selvfølgelig også hele tiden vurdere virkningene for EØS-avtalen av en eventuell islandsk EU-søknad.

Inge Lønning (H) [11:16:45]: Jeg takker statsministeren for svaret.

Som jeg sa: Etter norsk statsskikk er det Regjeringen som har det hele og fulle ansvar for Norges forhold til andre land. Når vi ser en situasjon hvor Islands statsminister – av alle steder – i Financial Times forteller hele verden at det partiet han leder, er i ferd med å endre syn, er det all mulig grunn til å ta det på alvor. Alle piler peker i retning av at dette kommer til å skje meget raskt. Da ville det være direkte uansvarlig om ikke den norske regjering tenker igjennom det scenarioet. Selvfølgelig er det ikke hundre prosent sikkert at det inntreffer, men man må i det minste ha en klar oppfatning av hvorledes vi fra norsk side vil håndtere dette. Problemet er jo at når det gjelder forholdet til EU og europapolitikken, har vi i øyeblikket ingen regjering, men vi har tre partier som tilfeldigvis bor under samme tak, og som er blitt enige om at dette skal de ikke tenke på å utrede i det hele tatt. Ser ikke statsministeren at dette er et problem for Norge?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:17:54]: Jeg mener det er en helt presis beskrivelse at det her er snakk om å tenke gjennom et scenario – i den forstand at det er en mulig, men langt fra sikker utvikling at Island søker. Da skal man først forhandle, og så skal vi se hva slags avtale de får på mange områder, men spesielt på fisk, før vi kan si noe sikkert om hva det betyr for EØS-avtalen og for Norge. Men at man skal tenke gjennom det og analysere det, også før det skjer, er jeg helt enig i, og det gjøres løpende, og vi kan gjøre det grundigere og mer omfattende. Så det er jeg enig i.

Når det gjelder selve EU-spørsmålet, er det helt riktig at denne regjeringen kommer ikke til å søke EU-medlemskap. Denne regjeringen bygger sitt forhold til Europa på EØS-avtalen, som også en framtidig regjering, hvor Høyre deltar sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre, må gjøre. Så for å si det sånn: Det er vel en utfordring flere har, at man må samarbeide med partier som er absolutt mot norsk medlemskap.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Dagfinn Høybråten.

Dagfinn Høybråten (KrF) [11:19:00]: La meg minne EU-tilhengere fra alle slags partier om at det er et overveldende flertall mot norsk EU-medlemskap i norsk opinion, og det er et enda større flertall for EØS-avtalen. EØS-avtalen er viktig for Norge.

Det er også grunn til å minne om at det er jo ikke EU som har gått i spissen for å lage pakkedninger i finanskrisen. Det er det jo de nasjonale lands regjeringer som har gjort. For Islands vedkommende har de også sikkert merket seg at det er EU-land som de virkelig har fått mot seg i den vanskelige situasjonen de har kommet i. Så jeg

er glad for at statsministeren ved denne anledningen ikke lar seg drive inn i spekulasjoner om EØS-avtalen, som er så viktig for Norge. Jeg er også glad for at utenriksministeren avviste Europabevegelsens utspill – eller spill – om en EU-søknad fra norsk side. Jeg vil anbefale statsministeren stø kurs i dette spørsmålet og regner med at han kan bekrefte det.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:20:08]: Ja, vi skal følge stø kurs. Vi bygger vårt forhold på EØS-avtalen. Det er en god avtale for Norge. Det er en god avtale for det politiske Norge, så jeg tror vi skal ta godt vare på den.

Man kan gjerne spekulere, og man kan gjerne drøfte ulike mulige utfall, men det er jo først når noe faktisk skjer og vi kjenner detaljene, at vi rent konkret kan forholde oss til det. Det er fortsatt svært usikkert om Island søker, og det er også svært usikkert om den søknaden resulterer i et medlemskap, og hvordan det medlemskapet ser ut i forhold til f.eks. fiskeri. Så igjen: følge nøye med er stikkordet, men det er også viktig å ta vare på EØS-avtalen som er viktig for Norge.

Presidenten: Erna Solberg – til oppfølgingsspørsmål.

Erna Solberg (H) [11:21:00]: Den aktive europapolitikken forutsetter først og fremst med dagens system at man er i forkant og ikke i etterkant. Hvis man sitter og venter til alt er klart, er toget også gått i mange sammenhenger.

Jeg har lyst til å minne om at under denne regjeringen, som har annonsert en aktiv europapolitikk, har vi sett flest oversittelser av direktiver som skal implementeres, når det gjelder tidsfrister og en del andre problemer. Vi har kanskje ikke sett den aktiviteten vi hadde forventet å se. I den saken som nå kommer, er det slik at man fort får en hurtigtogfart i det øyeblikket en EU-søknad ligger på bordet. Det er to og en halv måned til Selvstendighetspartiet har eventuelt gjort sitt vedtak. Vedtar de det som ville vært bolverket mot å skulle ha en EU-søknad, så er det en EU-søknad på bordet. Derfor vil jeg understreke at det er uhyre viktig at man nå begynner å kartlegge hvilke problemer som faktisk oppstår hvis Island blir medlem, og at man ikke venter til man eventuelt ser en forhandlingsløsning. Det er for sent – vi må være før det.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:22:06]: Jeg mener at vi skal se på, studere, vurdere, følge nøye med på hva som kan bli konsekvensene av en eventuell islandsk søknad. Jeg mener man også skal være forberedt på at usikre ting kan komme til å skje, at det kan bli en realitet. Så det vil jeg gjerne understreke. Det gjør vi, og det kan vi gjerne trappe opp. Det er en del av det løpende arbeidet, i bl.a. Utenriksdepartementet, å vurdere den type utfall og hva det kan bety for Norge. Så der skal vi være på forskudd. Men det å begynne å agere, eller handle, kan man jo først gjøre når man faktisk vet at det skjer.

I den innenrikspolitiske debatten er utfordringen den at Høyre jo er tydelig i ett spørsmål. Det er at de ønsker å regjere med Venstre og Kristelig Folkeparti. Det er vel en

illustrasjon på at det er et krevende innenrikspolitisk tema også.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er dermed omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent.

– Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 2, fra representanten Kari Lise Holmberg til finansministeren, vil bli tatt opp av representanten Jan Tore Sanner.

Spørsmålene 8 og 9, fra henholdsvis representantene Per Roar Bredvold og Ivar Kristiansen til miljø- og utviklingsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 11, fra representanten Inge Lønning til helse- og omsorgsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 16, fra representanten Gunnar Gundersen til kunnskapsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Presidenten: Vi innleder som vanlig spørretimen med spørsmål fra Svein Flåtten til finansministeren.

S p ø r s m å l 1

Svein Flåtten (H) [11:23:38]: Jeg har dette spørsmålet til finansministeren:

«Flere statsråder, med statsminister, finansminister og næringsminister i spissen, har gått hardt ut mot banker som etter Norges Banks siste reduksjon i styringsrenten ikke har satt ned renten i sine banker. Dette fremtrer som et forsøk på å presse bankene til en rentebeslutning som passer Regjeringen.

Hvilken informasjon er det statsråden og Regjeringen sitter på om bankenes inntjening og soliditet som tilsier at Regjeringen vet bedre enn bankene selv hva som er et riktig rentenivå for den enkelte bank?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:24:26]: La meg begynne med å si at jeg har forståelse for at bankenes utlånsrenter går opp når bankenes innlånskostnader går opp. Det er imidlertid viktig at utlånsrentene ikke settes mer opp enn det er grunnlag for, og jeg regner også med at utlånsrentene reduseres når bankenes innlånskostnader reduseres, slik som de gjør nå.

Det er på denne bakgrunn jeg har oppfordret bankkunder til å utøve forbrukermakt overfor sin bank hvis de

synes rentenivået er urimelig. Norske bankkunder er svært lojale. Jeg har litt spøkefullt sagt at mange skifter bank sjeldnere enn de skifter ektefelle, og ser på banken som en del av familien og ikke som noe de har et kundeforhold til. Derfor har vi tatt mange initiativer for at bankkunder også skal være mer krevende og opplyste.

Ved hjelp av Finansportalen kan man sammenlikne prisen på tjenestene til de ulike bankene og bruke informasjonen her enten som forhandlingsgrunnlag overfor den banken man allerede har et kundeforhold til, eller til å skifte bank.

Bankene konkurrerer om innskudd, innlån og utlån. Det er viktig for næringsliv og husholdninger at det er åpenhet om hva de enkelte bankene tilbyr sine kunder. Dette ansporer bankene til effektiv drift og forhindrer at bankene tar unødige store rentemarginer fra husholdninger og næringsliv.

Innskudd fra kunder finansierer totalt sett nær to tredjedeler av bankenes utlån. Det vi vet om bankenes renteinntekter og utgifter generelt, er som følger: Den gjennomsnittlige innskuddsrenten har økt med 1,68 prosentpoeng i de tolv månedene fram til utgangen av første halvår i år, mens den gjennomsnittlige utlånsrenten i samme periode økte med 1,83 prosentpoeng. Bankenes rentemargin, dvs. differansen mellom gjennomsnittlig utlånsrente og gjennomsnittlig innskuddsrente, steg dermed med 0,15 prosentpoeng.

Målt i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital viser foreløpige regnskapstall for perioden fram til og med tredje kvartal i år at de totale renteinntektene til bankene har økt noe mer enn totale rentekostnader.

Hoveddelen av bankenes finansieringsbehov utover innskudd dekkes gjennom låneopptak i verdipapirmarkedene og da særlig gjennom obligasjonslån. Ved opptak av slike lån er det vanlig at bankene inngår såkalte rentebytteavtaler, som omgjør fastrentelån til noe som ligner lån med flytende rente. Rentebytteavtaler inngås fordi bankenes utlån til kunder i all hovedsak gis til flytende rente. Denne praksis gjør at endringer i de kortere pengemarkedsrentene også får betydning for bankenes kostnader ved eksisterende, langsiktige innlån.

Tremåneders pengemarkedsrente, NIBOR-renten, som det heter, benyttes ofte som en indikator både på hvor mye bankene må betale for å låne penger seg imellom, og på betingelsene i obligasjonsmarkedet. Denne renten har tradisjonelt ligget om lag 0,2 til 0,3 prosentpoeng over Norges Banks styringsrente, men uroen i finansmarkedene har de siste ukene ført til at differansen har økt betraktelig. I perioder har differansen vært på over 2 prosentpoeng de siste månedene. Markedet for lån mellom banker har i tillegg fungert svært dårlig, og det har vært flere dager med liten eller ingen handel.

Norges Bank har tilført langt mer likviditet til bank-systemet enn vanlig for å bedre forholdene. Norges Bank har også utvidet løpetiden og redusert kravene til sikkerhet for lån til bankene. Regjeringens tiltak overfor bankene, som Stortinget sluttet seg til 24. oktober, vil bli iverksatt innen kort tid. Disse tiltakene, sammen med Norges Banks senking av styringsrenten 16. og 29. oktober, bidrar

til lavere pengemarkedsrenter. Flere banker har derfor besluttet å kutte renten til kundene eller unnlatt å iverksette varslede økninger. Det er jeg glad for, for vi må forvente at kundene skal få del i den rentenedgangen vi nå ser.

Lodve Solholm hadde her teke over presidentplassen.

Svein Flåtten (H) [11:28:55]: Jeg takker for svaret.

Mitt spørsmål gikk for så vidt ikke på hvor ofte man burde bytte verken bank eller ektefelle, for å si det slik. Det synes jeg folk skal stå fritt til å gjøre som de vil med, selv om statsråden mener at man skal skifte bank ofte. Men det var ikke det spørsmålet gikk på. Jeg oppfatter det egentlig slik at i svaret har finansministeren på sett og vis forsvart den rentedifferansen som har oppstått, via sine tekniske påpekninger.

Mitt spørsmål gikk egentlig på hvorfor finansministeren og andre i Regjeringen så tungt gikk ut mot bankene for å presse dem til å gjøre andre forretningsmessige vurderinger enn det som kanskje var det riktige. Det er jo ikke bare boligkundene som er avhengige av bankene. Det finnes en mengde bedrifter som skal ha lån, som er avhengige av at banken tjener penger, osv.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:30:01]: Mitt svar kan også leses som et varmt forsvar for ekteskapet. Det kan jeg gjerne komme tilbake til ved en annen anledning, men nå til svaret til representanten Flåtten.

Jeg synes det er en rørende omtanke for bankenes soliditet Flåtten legger for dagen. Vi er avhengig av å ha solide banker. Vi er også avhengig av at kundene ser ikke bare at vi klarer å få finansmarkedet og pengeflyten til å fungere igjen, men at de selv får del i rentenedgangen. Det er fordi dette er viktige signaler, ikke bare når det gjelder de beslutningene enkeltpersoner tar, som har betydning for hvordan aktiviteten kommer til å være i norsk økonomi framover, og for arbeidsplassene, men også når det gjelder hva slags beslutninger bedriftene tar.

Veldig mye av det vi nå sliter med, er tillit og usikkerhet om framtiden. Da er bankene helt sentrale. Den beskjeden som går til kundene når bankene følger rentenedgangen og ikke faller for fristelsen til å ta høyere marginer enn før, er enormt viktig med tanke på hvordan arbeidsmarkedet utvikler seg videre.

Svein Flåtten (H) [11:31:11]: Omtanken min for bankene er for så vidt ikke rørende. Men jeg har omtanke for at de skal ha god soliditet, og at de også skal tjene penger, for det kommer til å gagne både kundene, bedriftene og alle som er avhengige av å finansiere prosjekter.

Så er det også slik at styret og ledelsen i bankene i Norge stort sett er private forretninger, selv om staten eier en del i DnB NOR. Den store bekymringen min er nok en gang – og det har jeg ikke fått noe svar på i dag – om finansministeren mener det er riktig av f.eks. finansministeren eller statsministeren å gripe så sterkt inn for å påvirke de forretningsmessige beslutningene som gjøres i f.eks.

styret eller i den daglige ledelsen i så store banker som f.eks. DnB NOR, som så mange mennesker er avhengig av.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:32:08]: Vi skal ha solide banker, og vi har solide banker, som har hatt moderate tap og god inntjening de senere årene. Derfor har ikke vi det problemet som mange andre land har, nemlig at de sliter med banker med dårlig soliditet. Vårt problem er likviditeten.

Verken statsministeren eller jeg har avsatt noen styrer i noen banker, men vi har påpekt den veldig klare utfordringen som bankene har. Det er å la kundene få del i den rentenedgangen vi har sett, både gjennom nedgangen i styringsrenten og når det gjelder pengemarkedsrenten. Det er forventninger som vi har til bankene, og som har stor betydning for hvordan situasjonen på arbeidsmarkedet kommer til å utvikle seg. Det er viktig at dette signalet går fra oss, fra bankkundene osv. Selvsagt er det slik at styrene skal balansere for også å drive solid bankdrift. Men bankene er også avhengig av tillit, og dette er et avgjørende spørsmål når det gjelder tilliten til bankene.

Spørsmål 2

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten Kari Lise Holmberg til finansministeren, vil bli teke opp av representanten Jan Tore Sanner.

Jan Tore Sanner (H) [11:33:34]: På vegne av representanten Kari Lise Holmberg vil jeg stille følgende spørsmål:

«Skatteetaten i Telemark har nylig vedtatt at en privat omsorgsbedrift ikke lenger skal være fritatt for moms på sin avgiftsfrie sosialtjeneste, dette til tross for at kommunen fatter enkeltvedtak på dem som får tjenestene. Vedtaket, som også kan få tilbakevirkende kraft, vil medføre bedriftens nedleggelse. 1. januar 2004 innførte Finansdepartementet en ordning for å forhindre forskjellsbehandling mellom offentlige og private tjenesteprodusenter.

Vil statsråden nå rydde opp i denne saken og sørge for lik praksis i hele landet?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:34:27]: Som jeg redegjorde for i mitt svar til representanten Kari Lise Holmberg på skriftlig spørsmål nr. 1491 av 5. september 2008, er det gjort et unntak fra merverdiavgift for sosiale tjenester. Kommunen, som etter sosialtjenesteloven har plikt til å sørge for slike tjenester, kan velge å yte tjenestene selv eller kjøpe dem fra private tjenesteytere.

Hvis en sosial tjenesteyting er overlatt til en privat virksomhet, må omsetningen finne sted på bakgrunn av et tildelingsvedtak fra kommunen for at tjenesten skal være unntatt merverdiavgift. Kommunen må i tillegg faktisk velge å kjøpe de aktuelle tjenestene fra en privat sektor istedenfor å utføre dem selv. Det vil i disse tilfellene følge av avtalen med kommunen hvem den private virksomheten kan yte unntatte sosiale tjenester til, og hvilke tjenester det dreier seg om. I noen tilfeller vil det på forhånd

kunne være definert i avtalen til hvem og under hvilke forutsetninger den private virksomheten kan yte tjenester på vegne av kommunen. Da vil kommunens beslutning i hvert enkelt tilfelle ikke være påkrevd. Men det er altså kommunen, og ikke omsorgsmottakeren, som må inngå avtale med den private virksomheten for at tjenesten skal unntas merverdiavgift.

Etter det jeg har fått opplyst, har den aktuelle virksomheten som representanten viser til, fått varsel fra skattekontoret om etterberegning av merverdiavgift. Dette skyldes at den aktuelle virksomheten ikke har dokumentert at den har inngått en slik avtale med kommunen. Det er imidlertid ikke truffet endelig vedtak i denne saken. Jeg ber derfor om forståelse for at jeg ikke kan gå inn i en konkret sak som fortsatt er under forvaltningsmessig behandling. Jeg vil imidlertid få bemerke at det i denne saken er et spørsmål om det skal beregnes merverdiavgift av de tjenester som en privat virksomhet omsetter, og ikke om den generelle merverdiavgiftskompensasjonsordningen for kommunesektoren som ble innført 1. januar 2004, kommer til anvendelse.

Som nevnt i mitt svar på representantens spørsmål av 5. september 2008 har regelverket på dette området ikke blitt endret siden innføringen av generell avgiftsplikt på tjenester i 2001. Da det er viktig at regelverket praktiseres likt, ble Skattedirektoratet 23. oktober 2008 bedt om å presisere rettstilstanden for å sikre likebehandling.

Jan Tore Sanner (H) [11:37:11]: Jeg har selvfølgelig forståelse for at finansministeren har problemer med å gå inn i en sak som fortsatt ligger til behandling. Det er allikevel mulig for finansministeren å gjøre noe med dette regelverket, hvis det er uklart og kan tolkes på en måte som gjør at en privat omsorgsbedrift som burde vært løftet frem, faktisk må legge ned sin virksomhet på grunn av dette. Det er noen ganger slik at det offentlige ikke klarer å løse alle utfordringer på omsorgssektoren alene. Vi trenger private aktører, som omsorgsbedriften i Telemark fylke.

Jeg vil understreke at her er det oppgaver i forbindelse med at kommunen har fattet enkeltvedtak knyttet til personer, men det er selvfølgelig et tolkingsspørsmål om man må ha et eget tildelingsbrev fra kommunen.

Mitt spørsmål er: Ønsker finansministeren at vi skal ha private omsorgsbedrifter som på lik linje med kommunale bedrifter kan yte den type tjenester?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:38:20]: Det regelverket som ligger til grunn for hvordan skatteetaten skal tolke spørsmålet om moms knyttet til private tjenester på dette området, har ligget fast siden 2001. Det er altså akkurat det samme regelverket som gjaldt da Høyre selv satt i regjering, og da Høyre selv hadde finansministeren. Det regelverket går ut på at det inngås en avtale mellom kommunen og den private yteren, og ikke mellom enkeltpersoner og den private yteren.

Jeg har ikke hatt noen planer om å endre eller lage noen innstramminger i det regelverket som gjelder for moms, slik at det er en åpning for at kommunene kan benytte seg

av private tilbydere i tillegg til det tilbudet de selv vanligvis yter. Men jeg vil ikke gripe inn i tolkningen av hvordan dette regelverket ligger nå, og jeg har ingen ytterligere signaler å komme med på dette feltet.

Jan Tore Sanner (H) [11:39:24]: La meg bare gjøre oppmerksom på at denne saken ble ryddet opp i av den forrige finansministeren, Per-Kristian Foss, noe som medførte at den omsorgsbedriften som vi nå snakker om, fikk tilbakebetalt moms som var innbetalt. Så her er det skatteetaten som nå stikker kjepper i hjulene og gjør det vanskeligere for denne bedriften å drive videre.

Det som jeg oppfatter som det sentrale spørsmålet her, er ikke om det skal være likebehandling av private og kommunale, eller om det skal være fattet enkeltvedtak, men om den private bedriften trenger et eget tildelingsbrev fra kommunen for å kunne være fritatt for moms.

Da er mitt spørsmål: Vil finansministeren åpne for at man kan likebehandle private og kommunale på en slik måte at man ikke trenger dette egne tildelingsbrevet fra kommunen, men rett og slett at det bygger på enkeltvedtak knyttet til personer, at den personen selv kan velge å kjøpe tjenesten enten av kommunale eller av private, og at disse kan likebehandles?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:40:31]: Jeg har ingen planer om å gjøre noen endringer i dette regelverket. Nå ligger denne saken, som er en sak om hvordan dagens regelverk er å forstå, til behandling i en underliggende etat. Så avventer jeg hvordan utfallet av den behandlingen blir, og så kommer vi eventuelt tilbake til det spørsmålet.

Spørsmål 3

Leif Helge Kongshaug (V) [11:41:07]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Ifølge oppslag i lokalmedia har «Nasjonal turistvei» brukt 6,3 av 15 mill. kr til planlegging i forbindelse med Atlanterhavsvegen som nasjonal turistvei. Når det gjelder de lenge etterlengtede fiskebruene, som blant annet er et viktig trafiksikkerhetstiltak langs riksveien, er det ikke penger til disse uten at blant annet kommunene bruker av sine midler i en anstrengt økonomisk situasjon.

Hva mener statsråden om denne pengebruken, og burde ikke bruene blitt finansiert over statlige bevilgninger?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:41:48]: Regjeringa går i sin reiselivsstrategi «Verdifulle opplevingar» inn for at turistattraksjonen Nasjonale turistvegar skal marknadsførast for fullt frå 2012. Dette føreset at det er gjennomført turistvegtiltak med høg kvalitet på alle dei 18 strekningane som er omfatta av prosjektet. Kjenneteiknet skal vere spennande arkitektur i godt samspel med ei flott naturoppleving, noko som har vekt stor merksemd både internasjonalt og nasjonalt. Denne måten å styrkje Noreg si konkurransevne på i høve til å få rundreiseturistar til å nytte Noreg som sitt feriemål er hovudoppgåva til prosjektet Nasjonale turistvegar.

I 2005 fann Statens vegvesen det rett å avvente investeringar i nye tiltak langs Atlanterhavsvegen. Bakgrunnen for dette var bekymringa for utviklinga av naturkvalitetane langs «vegen i havet» som følgje av store utbyggingsplanar, med vindkraftparkar i havet utanfor strekninga som spesielt kritiske. Samtidig gjorde prosjektet det klart at ein ville fullføre igangsette tiltak og planleggje nye tiltak, slik at desse kunne setjast i gang når det vart avklart om Atlanterhavsvegen vil behalde dei naturkvalitetane som kan einast med strekninga sin status som nasjonal turistveg.

Planlegging kjem før bygging, og Statens vegvesen har i samsvar med tidlegare utsegn følgt opp med planlegging av tiltak for meir enn 40 mill. kr. Framtidige hovudraste-plassar på Ildhusøya og Sandvika saman med planlegging av tosidig fiskebru langs Myrbærholmen bru er dei største tiltaka. Sommaren 2008 vart det avgjort at det ikkje vert gitt konsesjon til å byggje vindparkar i havet utanfor Atlanterhavsvegen, og gjennomføring av nye tiltak er innarbeidd i prosjektet sitt handlingsprogram. Eg vil presisere at det ikkje på generelt grunnlag er nokon automatikk i at nasjonal turistveg og fornybar energi ikkje kan sameinast.

Eg er kjend med at Myrbærholmen langs Atlanterhavsvegen er ei av dei trafikkerte bruene i Møre og Romsdal som er mest ynda som fiskeplass. Det er ingen tvil om at dette er ein svært uheldig situasjon i høve til trafikktryggleiken, og noko som gjerne skulle ha vore rydda opp i. Tosidig fiskebru er kostnadsrekna til om lag 11 mill. kr, noko ein så langt dessverre ikkje har funne plass til i den harde konkurransen om trafikktryggleiksmidlane i Møre og Romsdal.

Eg er òg kjend med at kommunane langs Atlanterhavsvegen, med Eide kommune i spissen, har teke på seg ansvaret for å få finansiert fiskebruene langs Myrbærholmen bru. Statens vegvesen sitt vegdistrikt vil, saman med prosjektet Nasjonale turistvegar, koste planlegging og bygging i tillegg til å gå inn med om lag tredjedelen av investeringa for å få framskunda dette tiltaket, som er viktig både i høve til trafikktryggleiken og til strekninga sin opplevingsverdi som nasjonal turistveg.

Det er ein føresetnad at staten si satsing på Nasjonale turistvegar skal følgjast opp med prosjekterrelatert innsats i form av økonomisk engasjement frå andre offentlege aktørar i områda, i hovudsak kommunar og fylke.

Dei komande tre åra vil etter planen prosjektet Nasjonale turistvegar koste heile utbygginga av hovudraste-plassen på Ildhushøya samt eit par andre, mindre tiltak som skal setje Atlanterhavsvegen på turistvegkartet innan 2012. Saman med spleiselaget som skal gi turistane og lokalbefolkninga ei god og sikker oppleving frå Myrbærholmen, vil ein allereie velkjend turistattraksjon verte eit endå meir attraktivt reismål. Ein slik pengebruk vil medverke til å styrkje næringslivet i området, i tråd med føremålet med vår målretta satsing på turistattraksjonen Nasjonale turistvegar.

Leif Helge Kongshaug (V) [11:45:23]: Jeg takker statsråden for svaret og merker meg at hun var inne på problematikken med trafiksikkerhet langs Atlanterhavsvegen, og at fiskebruene i like stor grad som et reiselivs-

produkt er et trafiksikkerhetstiltak. Jeg gjør i den forbindelse oppmerksom på at langs hele Atlanterhavsvegen mangler det i sin helhet gangvei. Det er ganske mye ferdsel der, spesielt på sommerstid. Det er helt klart at når det står fiskere på kjørbanen på en riksvei og fisker og er opptatt av om en får napp på fiskestangen eller ikke, er det en trafikkfarlig situasjon. Det som var forunderlig, var at arbeidet med trafiksikkerhetstiltakene stanset opp på grunn av en søknad om vindmøller til havs.

Synes statsråden at det var riktig å stanse arbeidet med å trafiksikre Atlanterhavsvegen fordi det var søkt om etablering av vindmøller til havs?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:46:30]: Prosjektet Nasjonale turistvegar er organisert med eit eige styre som innafor visse rammer gjer sine vedtak. Det tok ei tid frå dette vedtaket vart gjort, til det kom statsråden for øyra at arbeidet hadde stansa opp, då via lokale kommune- og fylkestingsrepresentantar som tok opp saka med meg. Då eg vart kjend med saka, inviterte eg Nasjonale turistvegar til eit møte der me frå departementet si side klargjorde at det ikkje er slik – som eg òg sa i mitt hovudinnlegg – at ein ikkje skal kunne sameine vindmøller og Nasjonale turistvegar. Ei slik presisering er heilt nødvendig, for denne regjeringa ynskjer å satse på fornybar energi, og me kan ikkje ha det slik at mange av dei turistvegprosjekta som ligg langs kysten, vil stanse opp. Utan å kommentere saka direkte vil eg på prinsipielt grunnlag seie at me er nøyde til å finne løysingar, der ein kan ha både fornybar energi og turistvegar i eit område.

Leif Helge Kongshaug (V) [11:47:36]: Da bompenggeinnkrevingsperioden var slutt på Atlanterhavsvegen, var det igjen ca. 900 000 kr som selskapet overførte til Statens vegvesen. Det var da sterke føringer fra styret i Atlanterhavsvegen og fra omkringliggende kommuner at Statens vegvesen burde prioritere disse midlene til de såkalte fiskebruene som et trafiksikkerhetstiltak. En normal avkastning på de midlene ville tilsagt at man kanskje nå nærmet seg et tilskudd på en halv mill. kr, ut fra de 900 000 kr som har vokst over ti år. Jeg registrerer dessverre at beløpet er det samme i dag som det var sist, for ti år siden.

Synes statsråden at dette er god forvaltning av bilistenes bompenger og tapte renter som kommunene må betale fra en slunken kommunekasse? Hadde det ikke vært en bedre måte å forvalte pengene på, slik at kommunene også slapp å finansiere tapte renter?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:48:45]: Den omtalte situasjonen må eg beklage og seie at eg ikkje er så kjend med at eg vil kommentere han direkte. Det viktige for meg å slå fast er at eg i mi tid som statsråd – og denne regjeringa – har dobla løyvingane til turistvegprosjekta. Dette er eit av dei prosjekta som eg har omtalt som «rosina i pølsa», fordi det sameiner veldig mykje av det som eg er oppteken av, nemleg spennande opplevingar, regional satsing, arkitektur, kunstuttrykk – og ikkje minst ein framvekst av mange lokale verksemder som me ser blomstrar opp langs turistvegane, og som betyr veldig mykje for lokal utvik-

ling. Difor følgjer eg det prosjektet nøye, både når det gjeld Atlanterhavsvegen og andre prosjekt. Eg skal iallfall syte for at me får framdrift på dette prosjektet, slik at me kan få tryggje den nemnde brua, og at me får framdrift i dei andre prosjekta som ligg på Atlanterhavsvegen, for det er ingen tvil om at det er ei perle, både blant turistvegane og totalt sett i landet vårt.

Spørsmål 4

Arne Sortevik (FrP) [11:50:01]: «Problemer for togreisende med innstilte og forsinkede tog har pågått i lang tid. For kort tid siden ble statsråden spurt i Stortinget om dette og ga «unøyaktig» informasjon om omfang og årsaker. Det er i etterkant blitt kjent at NSB og Jernbaneverket for tredje gang siden sist sommer innkalles til krisemøte med departementets ledelse for å få på bordet tiltak for å bedre situasjonen. Riksrevisjonen påpeker svak produktivitet og store driftsavvik i 2007.

Hva vil statsråden gjøre for at tog går uten forsinkelser?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:50:44]: Eg vil fyrst nytte høvet til å klare opp ei omgrepsforvirring omkring omfanget av toginnstillinger i Aftenposten sitt oppslag den 22. oktober, som eg svara på i spontant spørjetimen same dagen. Ein må i denne sammenhengen skilje mellom planlagde og ikkje-planlagde innstillinger på heile eller delar av ei togstrekning. Jernbaneverket legg berre inn dei ikkje-planlagde innstillingane i sine regularitetsoversikter. Dette har samband med at i samband med dei planlagde innstillingane vert dei reisande informerte på førehand, og det vert sett opp annan transport. Det er Jernbaneverket som er tillagt ansvaret for å utarbeide løpande avviksstatistikk i togtrafikken på det norske jernbanenettet.

Frå Jernbaneverket har eg fått opplyst at det til og med oktober i år var totalt 5 769 ikkje-planlagde toginnstillinger. Dette er ein auke på 775 tog, eller 15,5 pst., samanlikna med same tidsrom i 2007.

Som representanten Sortevik rett peikar på, hadde eg nyleg møte med leiinga i Jernbaneverket og NSB om forseinkingar og innstillinger i togtrafikken og om kva som kan gjerast for å snu den negative utviklinga. Det er likevel ikkje slik som representanten Sortevik indikerer, at det er snakk om krise- eller oppvaskmøte kvar gong eg snakkar med Jernbaneverket og NSB om denne saka. Som ansvarleg for sektoren er det særskilt viktig for meg å vere oppdatert om desse utfordringane og om kva slags tiltak som kan setjast i verk for å betre denne situasjonen. Samstundes er eg oppteken av å forsikre meg om at det er stor grad av semje om verkemiddelbruken mellom infrastrukturforvaltaren og den desidert største togoperatøren, og at samarbeidet mellom dei fungerer godt.

Det grunnleggjande kjenneteiknet for eit godt togtilbod er at toga som er annonserte i ruteplanen, kjem og går når dei skal. Å betre den negative utviklinga me har sett i den seinare tida, er avgjerande for at folk framleis vil reise med toget, og dessutan at toget kan trekkje til seg

fleire passasjerar i åra framover. Difor er eg oppteken av å bruke dei ulike verkemidla eg rår over i jernbanesektoren. Den nedslitne skjenegangen, som tidlegare regjeringar òg må ta ansvaret for, har i stor grad vore årsaka til auken i toginnstillinger og forseinkingar i togtrafikken.

Det viktigaste eg kan gjere i denne sammenhengen, er å føreslå å auke løyvingane til vedlikehald og fornying av jernbanenettet, slik denne regjeringa har gjort, og å følgje opp at løyvingane vert brukte målretta. Denne regjeringa brukar meir pengar på jernbanen enn tidlegare regjeringar har gjort. Dette vil me òg følgje opp når me snart skal leggje fram ein ny nasjonal transportplan for perioden 2010–2019.

Dei arbeida me har sett i gang for å utbetre Oslostunnelen og strekninga mellom Oslo S og Skøyen, kan føre til forseinkingar i togtrafikken då ein del av arbeida skjer samstundes med at det går tog på linja. Det er difor eg seier at dei togreisande må akseptere at det kan verte noko verre før det vert mykje betre. Til Oslostunnelen er det løyvd 100 mill. kr berre i 2008, og i Regjeringa sitt budsjettforslag for 2009 ligg det ytterlegare 220 mill. kr til betring av dette særskilte området for norsk jernbane.

Eg vil òg peike på at det i tillegg til dei strakstiltaka som no vert gjennomførte i Oslostunnelen, og den store jernbaneutbygginga som held fram i Vestkorridoren, vil verte gjennomført utbetringar for ca. 90 mill. kr til ekstraordinær fornying på Bergensbanen og Dovrebanen neste år for å redusere talet på saktekøyningar på desse to strekningane. Samstundes er det viktig at trafikkoperatørane òg gjer sitt yttarste for å redusere årsakene til togforseinkingar og innstillinger i sjølve togdrifta.

Arne Sortevik (FrP) [11:54:13]: Denne situasjonen har pågått lenge.

I juni 2000 innkalte daværende samferdselsminister, Terje Moe Gustavsen, NSB og Jernbaneverket til krisemøte på grunn av hyppige forsinkelser. Det er veldig alvorlig, NSB har et problem, sa han den gang.

I august 2007 hadde denne statsråden møte med sjefene i Jernbaneverket og NSB, og sitatet var den gang fra denne statsråden: Jeg har ikke tenkt å hvile før de har ordnet opp.

I februar 2008 var det et nytt møte. Nå har vi altså registrert at det har vært ytterligere et møte, og statsråden konstaterer, med justert informasjon, at det fortsatt er økning i de ikke-planlagte forsinkelsene.

Hva gjøres for at tog skal gå uten forsinkelser? Jeg gjentar det spørsmålet. Er samhandlingen mellom disse to store etatene god nok for å sikre at folk slipper å vente på tog som ikke kommer?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:55:12]: Nettopp den møterekkja, som representanten Sortevik viser til, stadfester det eg sa i Stortinget, at eg ikkje har tenkt å kvile før me har fått skikk på togsystemet, ikkje minst i dette viktige området av landet.

Det er jo ikkje enkelt når ein skal gå laus på strekningar som skal utbetrast, og som ved første augekast kan sjå ut som dei kan fiksast med forholdsvis enkle middel.

Då me løyvde 100 mill. kr, var det det som var ynskt. Så ser me at me no har tredobla den summen – og framleis kan det verte behov for meir. Det har eg ikkje heilt oversikt over i dag. Men i alle fall er det slik at me har løyvd dei midlane Jernbaneverket har ynskt og har bedt om, og det er viktig for meg å kunne seie.

Når det gjeld samhandlinga mellom Jernbaneverket og NSB, har ho aldri vore så god som no, etter at NSB vart skilt ut som eige selskap. Årsaka er at me sette oss ned saman rundt bordet, vart einige om ein tiltaksstrategi, som vert følgd opp frå oss i departementet.

Arne Sortevik (FrP) [11:56:17]: Jeg takker igjen for svaret.

Jeg har merket meg noe Arbeiderpartiets representant Jan Bøhler sa i en interpellasjonsdebatt her i salen sist torsdag. Han sa da at «hvis ikke NSB og Jernbaneverket greier å ta seg sammen og slutter bare å vise til manglende bevilgninger gjennom mange, mange år, kan man ikke unngå at det også her vil komme andre katter på bordet», f.eks. et felles kollektivselskap i østlandsområdet, der det kan ruskes opp, eller at man faktisk «lærer noe av modellen fra Gjøvikbanen, hvor driften ble konkurransesatt og det visstnok er større regularitet.»

Vil statsråden nå ruske opp i både Jernbaneverket og NSB for å sikre at togene går uten store forsinkelser, slik også Arbeiderpartiets representant Jan Bøhler peker på bør gjøres?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:57:07]: Eg kan ikkje sjå at det problemet me no har, handlar om organisasjonsform. Det handlar om ei underfinansiering av jernbanen gjennom lang tid, og ein situasjon som slett ikkje ville ha vorte betre dersom Framstegspartiet hadde hatt større påverknad på samferdslepolitikken – tvert om.

Dersom me ser på Framstegspartiet sine budsjettforslag, viser deira forslag at me ville ha fått svære kutt. Det som trengst no, er meir midlar for å ruste opp eksisterande nett og meir midlar for å byggje vidare på dobbeltsporet i Intercity og andre stader rundt dei store byane. Det er den medisinen som trengst. Det kan ein ikkje snakke seg vekk frå gjennom å vise til omorganisering.

Det er klart at då ein skilde ut NSB, var det ei stor omorganisering som det tok tid å få sett i system. Eg trur det er først no i den seinare tida at me ser at Jernbaneverket og NSB verkeleg har den gode dialogen som dei skal ha, og som saman med den styrkinga av budsjettet som denne regjeringa har sytt for, vil gi gode resultat. Det er eg heilt sikker på.

Spørsmål 5

Rolf Terje Klungland (A) [11:58:26]: «Regjeringen har gjeninnført nattogtilbud til Stockholm og i St.prp. nr. 1 for 2008–2009 skriver Samferdsledepartementet: «Regjeringen er opptatt av gode togforbindelser mellom Norge og Sverige.» Stortinget vedtok under behandling av St.prp. nr. 1 for 2007–2008 at det også

skal gjeninnføres sovevogntilbud mellom Kristiansand og Oslo.

Når forventer statsråden at Stortingets vedtak blir gjennomført?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:59:02]: Nattogtilbudet mellom Oslo og Stockholm er eit kommersielt tilbod som ikkje vert kjøpt av staten, og som altså ikkje er med i staten sin kjøpsavtale med NSB.

Når det gjeld sovevogntilbud mellom Kristiansand og Oslo, har Samferdsledepartementet i 2008 jobba aktivt for å følgje opp Stortinget si innstilling. Departementet har i tråd med trafikkavtalen sendt NSB AS ei formell bestilling der det vert bedt om eit pristilbud som grunnlag for forhandling om innføring av sovevogn i Kristiansand. NSB har på denne bakgrunnen sendt ut ein formell førespurnad om leige av sovevognmateriell i europeiske land. I NSB sin førespurnad har selskapet lagt til grunn at materiellet må kunne køyre på norsk infrastruktur, eventuelt med tilpassingar, slik at det kan kome raskt i produksjon. Førespurnaden har vore generell og open for å få avdekt kva som finst av tilgjengeleg materiell. NSB har òg vurdert innkjøp av nye sovevogner, ombygging av noverande sitjevogner til sovevogner samt andre alternativ som kan gjere nattilbudet til og frå Kristiansand meir attraktivt for kundane.

Samferdsledepartementet har i tillegg engasjert uavhengige jernbanefaglege rådgivarar for å vurdere om det er tilgjengeleg sovevognmateriell som kan nyttast i tillegg til NSB sitt sovevognmateriell i nattdrifta på Sørlandsbana. Rådgivarane har i tillegg gjennomgått NSB sine vurderingar for å kvalitetssikre den informasjonen som har kome fram.

Resultata frå alle undersøkingane viser at sovevognsmarknaden i Europa er svært liten. Etterspørselen etter nytt sovevognmateriell er liten, det er få produsentar av nye sovevogner, kostnadene til ein så liten serie er høge, og det er uvisst om det er mogleg berre å kjøpe inn ein serie på to sovevogner. På noverande tidspunkt kjenner verken NSB eller dei jernbanefaglege rådgivarane til at det er ledig sovevognmateriell av tilsvarende kvalitet som dagens sovevogner som det er mogleg å leige. Undersøkingane har avdekt moglegheiter for at NSB kan leige svært gammalt sovevognmateriell. Materiellet vil krevje omfattande oppgraderingar for å kunne brukast i NSB si sovevogndrift. På grunn av den høge alderen til materiellet er det knytt uvisse til både storleiken på oppgraderingskostnadene og kor mykje som vil krevjast for om mogleg å få vognene godkjende.

Det beste alternativet å gå vidare med er difor å byggje om NSB sine B5 sitjevogner. Det er i det minste teoretisk mogleg, men NSB har påpeikt fleire usikre tekniske faktorar. NSB estimerer at ei ombygging av to B5 vil innebere eit auka offentleg kjøpsbehov pr. år over sju år på om lag 10–14 mill. kr, og tidlegast vere mogleg å setje i drift i løpet av 2011. Berekingane er baserte på at materiellet skal ha lik levetid som resten av sovevognmateriellet, og det totale kjøpsbehovet summerer seg då til mellom 70 og 98 mill. kr.

Under føresetnad av at Stortinget med denne kunnskapen ynskjer å løyve meir midlar for å få på plass ordninga med sovevogna i Kristiansand, er det mi tilråding at departementet innleier forhandlingar med NSB om ombygging av to B5 sitjevogner til sovevogner med siktemål om implementering av tilbodet frå 2011. Gjeldande trafikkavtale mellom departementet og NSB stoppar i 2010, og staten må difor i så fall no inngå ein eigen avtale om dette tilbodet, slik at avtaleforholda er regulerte mellom partane.

Eg vil gjerne seie at dette er ei sak som me har brukt mykje tid og ressursar på, og som eg håpar no er inne på eit spor der ein kan, dersom Stortinget stiller dei nødvendige midlar til disposisjon, få ei god løysing.

Rolf Terje Klungland (A) [12:02:36]: Etter at jeg hadde etterlyst framgang i saken på grunn av at NSB sa at det ikke hadde vært kontakt fra departementet, mottok jeg 17. april i år en mail fra statssekretær Erik Lahnstein i Samferdselsdepartementet der han skriver:

«Selv om dette ikke er et tiltak vi prioriterer på jernbaneområdet (og det er uryddig at finansfraksjonen fatter vedtak mot vår vilje) er det viktig at vi får tydelig frem hva som er handlingsalternativene og kostnadene knyttet til det.»

Jeg merker meg at statssekretæren fortsatt er statssekretær, og at stortingsvedtaket fortsatt ikke er fulgt opp.

Siden samferdselsministeren ikke har gjort noe i forhold til denne holdningen til Stortinget, er hun da enig med statssekretæren sin om at hun kan nedprioritere eller la være å følge opp stortingsvedtak?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:03:35]: Eg tek sterk avstand frå alle insinuasjonar om at me ikkje følgjer opp Stortinget sine vedtak. Det er gjort ein veldig ryddig prosess. Me har gått til det skritt å kvalitetssikre NSB sine forhandlingar og det som har skjedd mellom Samferdsledepartementet og NSB – og det er noko me elles aldri gjer – nettopp for å kome òg den påstanden i møte at NSB trener saka. Det er ein påstand som representanten har kome med òg i det offentlege rom. Difor har eg godt samvit for at me har følgt opp vedtaket.

Eg kan ikkje trylle, men eg kan føre ein ryddig dialog med NSB for å få handlingsalternativet på bordet. Dette tiltaket har Stortinget prioritert. Samferdslefraksjonen til dei tre partia hadde ei anna prioritering, og det er den statssekretæren har vist til i høve til kva som har hatt prioritet frå samferdslefraksjonen. Men eit stortingsvedtak vert følgt opp, og det er det me no arbeider med å gjere på ein ryddig måte.

Rolf Terje Klungland (A) [12:04:42]: Stortinget har vedtatt at det skal være sovevognstilbud fra Kristiansand. Meg bekjent er det det eneste stortingsvedtak om sovevognstilbud i Norge. Samtidig vet vi at det fra Stavanger går to sovevogner. Det er faktisk ikke verre enn at en kunne ha koblet av den ene i Kristiansand, dersom det hadde vært vilje til det. Men jeg oppfatter det som at det har vært veldig mye motstand og unnaluring for å slippe å gjennomføre Stortingets vedtak.

Jeg synes det er alvorlig og oppsiktsvekkende at en statsråd i forhold til Stortinget faktisk er villig til å sette stillingen sin inn på at det ikke skal være sovevognstilbud mellom Norges største by og Norges femte største by.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:05:38]: Eg registrerer at representanten ikkje har lytta heilt til det eg sa i mitt hovudsvar. I mitt hovudsvar sa eg at me jobbar med denne saka, at NSB jobbar med saka, at me har hatt eksterne konsulentar som jobbar med saka, og at dei løyvingane som er stilte til disposisjon, på ingen måte er dekkjande for det som dette vil koste. Men når det er Stortinget si prioritering, må me òg finne rom for dei midlane. Det må gjerast på ein ryddig måte. Stortinget er òg informert om at eit slikt tilbod vil koste meir enn dei tre mill. kr som vart stilte til disposisjon. Eg meiner me har opplyst Stortinget heile vegen på ein ryddig måte om kva situasjonen har vore. Me jobbar for å oppfylle dette og alle andre stortingsvedtak på ein ryddig og god måte. Det skal me fortsetje med å gjere.

Eg føler ikkje at dette handlar om det som ein prøver å skape inntrykk av, ei slags trening av saka. Dette handlar faktisk om at det er ein litt vanskeleg situasjon som har oppstått, og den må me løyse på beste måte. Den løyser me best gjennom dialog og god, enkel, skikkeleg framferd.

Spørsmål 6

Arne Sortevik (FrP) [12:06:56]: «Regjeringen har fornyelse og utvikling av offentlig sektor som et eget kapittel i sin politiske plattform. Der heter det bl.a.: «Offentlig sektor skal være i stand til å ivareta hensynet til kvalitet, tilgjengelighet, rettferdighet og økonomisk effektivitet.» Hovedmålene for samferdsel er «trafikkikkerhet, en mer miljøvennlig transport, regional utvikling og et effektivt og tilgjengelig transportsystem for hele landet».

Hva er statsrådens strategi og tiltak for å bruke fornyelse og modernisering for å nå målene?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:07:39]: Eg tykkjer det er flott at representanten Sortevik er oppdatert på Regjeringa si politiske plattform, og at han er oppteken av korleis me følgjer opp til punkt og prikke.

Regjeringa har kvart år utarbeidd ein rapport som viser oppfølginga av Soria Moria-erklæringa. Rapporten tek òg med viktige tiltak og satsingar utover dette. Eg vil difor gjerne referere frå den siste statusrapporten frå fleirtalsregjeringa, «Soria Moria-erklæringa - tre år etter»:

«Våre mål i fornyelsen av offentlig sektor er å oppnå mer velferd og mindre administrasjon, mer lokal frihet og mindre detaljstyring. Det må arbeides med kvalitetsmål som både tar hensyn til kvalitet, tilgjengelighet, rettferdighet og økonomisk effektivitet.

(...) Regjeringen lanserte i oktober 2007 en fornyingsstrategi, som viser hvordan regjeringen skal forbedre offentlig sektor. Strategien gir hovedretningen i regjeringas arbeid med fornying i offentlig sektor. Den omtalar verdigrunnlaget og sentrale prinsipp for arbei-

det. Den viser at regjeringa satser på fellesskapsløsnin-
gene. Offentlig sektor skal gå foran, og ikke ukritisk
kopiere marknadsløsningene. Strategien skal sikre at
ideal som likhet og rettferdighet blir fulgt opp i praktisk
politikk.»

Eg kan forsikre representanten om at eg arbeider i
tråd med dei prinsippa og det verdigrunnlaget som her er
nemnde.

Fornyng og utvikling av offentleg sektor er ikkje det
same som konkurranseutsetjing av offentlege tenester. For
å få til fornyng og modernisering er det viktig at dei
ulike forvaltningsnivåa har tilstrekkelege ressursar. Difor
har denne regjeringa auka overføringane til kommunane
kraftig. Difor legg denne regjeringa opp til å styr-
kje det regionale forvaltningsnivået gjennom forvaltnings-
reforma. Difor har denne regjeringa auka løyvingane til
transportinfrastrukturen meir enn nivået i Nasjonal trans-
portplan. Fordi tidlegare regjeringar lét veg- og jernbane-
nettet forfalle og var sær sattersaldne med løyvingane til
vedlikehald av veg- og jernbanenettet, har denne regjerin-
ga måtta auke nivået til vedlikehald meir enn lagt til grunn
i Nasjonal transportplan. Ein ting er å ynskje modernise-
ring og håpe at konkurranseutsetjing gir dei resultata ein
ynskjer, noko anna er å følgje det opp i praktisk politikk
med tilstrekkelege ressursar.

Regjeringa har lyfta løyvingane i dei fire åra som plan-
en gjeld for, i storleik om lag 11 milliardar kr samanlikna
med den førre regjeringa sitt forslag til Nasjonal transport-
plan, samanlikna i 2009-kroner. Det er ei overoppylling
på nesten 1,9 milliardar kr i forhold til stortingsvedtaket
om Nasjonal transportplan. Eg finn grunn til å minne om
at løyvingane t.d. i jernbaneinfrastrukturen under denne
regjeringa, med budsjettforslaget for 2009, ligg 140 pst.
over budsjettforslaget frå den førre regjeringa.

Eg er sikker på at me vil sjå resultat av den krafti-
ge auken i løyvingane i åra som kjem, i form av eit meir
moderne og effektivt transportsystem. Som representanten
Sortevik er kjend med, arbeider Regjeringa no med Nasjo-
nal transportplan for dei neste ti åra. Eg kan love at Regje-
ringa vil leggje fram ein plan som vil gi eit godt grunnlag
for ei vidareutvikling og modernisering av transportnettet
i Noreg.

Arne Sortevik (FrP) [12:10:46]: Takk for et beklage-
lig, men forventet svar.

Innenfor samferdselsområdet er det, vil jeg hevde, få
iøynefallende store fornyelsesanstrengelser for å få mer
ut av pengene. Statsråden har referert til økte bevilgning-
er innenfor samferdselsområdet. Der er det å legge til at
man støtter seg tungt på bilistene, fordi bompengebrauken
er økt kraftig. Men under forrige regjering gjorde man et
stort grep innenfor samferdselssektoren for å få mer vei
for pengene; man skilte Mesta ut fra Vegvesenet og fikk
en samlet effekt som gav nesten 1 milliard kr mer til vei.

Hvilke fornyelsesgrep vil statsråden gjøre på jernba-
neområdet, f.eks. med spor tilbake til mitt forrige spørs-
mål, som gjaldt Jernbaneverket og NSB? Hvilke fornyel-
sesgrep vil statsråden gjøre der, bortsett fra å kalle folk
inn på teppet av og til?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:11:51]: Å fornye
det norske jernbanenettet handlar om å stille ressursar til
disposisjon som vil vise seg i form av eit forbetra skjene-
gangopplegg og ikkje minst fornyng av det elektriske
anlegget, signalanlegget og alle sporskifte som er forelda
og utgått på dato. Det er ikkje slik at ei konkurranseut-
setjing av den aktiviteten i større grad enn i dag – mykje
av dette er nemleg konkurranseutsett – vil gi nokre store
gevinstar.

NSB er skilt ut, driv med eige styre og har eiga forret-
ningsdrift – og driv godt. NSB har vist evne til fornyng av
organisasjonen og vist evne til ei god drift. Eg har stor tru
på at det samarbeidet som no er oppe og står mellom NSB
og Jernbaneverket, og som er på eit heilt anna plan, ikkje
minst takka vere aktivitet frå Samferdsledepartementet si
side, òg vil gi gode resultat.

Arne Sortevik (FrP) [12:12:55]: Jeg vrir fokuset vi-
dere innenfor samferdselssektoren, til sjøtransport. Hvil-
ke grep tar samferdselsministeren for å løfte sjøtranspor-
ten opp i samferdselspolitikken? Alle snakker pent om
å overføre mer gods fra vei til bane, men Regjeringen
lar området farleder og havner ligge under Fiskeri- og
kystdepartementet.

Jeg minner om at også i inneværende Nasjonal trans-
portplan-periode har de nåværende regjeringspartier sagt
at gebyrstrukturen burde gjennomgås. Rapporten forelig-
ger. Føler ikke samferdselsministeren ansvar for å bedre
sjøtransportens vilkår i innenlands transportarbeid?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:13:39]: Når det
gjeld det siste, om gebyrstrukturen, er det følgt opp med
ein gjennomgang. Det vil Regjeringa kome tilbake til over-
for Stortinget ved eit passende høve, og det vil nok vere
innanfor Nasjonal transportplan-samanheng.

Når det gjeld å sjå dei ulike transportformene i sa-
manheng, som veldig mykje handlar om, å få t.d. meir
goods over på sjø, gjer me ein jobb no og ser i Nasjo-
nal transportplan-samanheng på korleis me kan forbetre
knutepunktfunksjonen, terminalstrukturen, slik at det vert
lettare tilgjenge i både ut- og inntransport over sjø.

Eg har ikkje opplevd at det er problematisk at sjø-
transporten ligg under Fiskeri- og kystdepartementet. Me
har eit særdeles godt samarbeid, og det samarbeidet re-
sulterer i at me skal få ein Nasjonal transportplan som
òg vil lyfte sjøtransporten og dei moglegheitene som ligg
i å få meir goods over på bane, som i stor grad hand-
lar om (presidenten klubbar.) ... – Unnskyld, tida er visst
ute.

Spørsmål 7

Ola T. Lånke (KrF) [12:15:00]: Jeg tillater meg å
stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Næringsliv og bosetting i Røros-distriktet er svært av-
hengig av å ha et stabilt og adekvat flyrutetilbud. Igjen
er det skapt usikkerhet om hvorvidt det er vilje til å
opprettholde et slikt tilbud fra myndighetenes side.

Hvordan vurderer statsråden denne situasjonen, og hva vil hun gjøre for å sikre Røros et flyrutetilbud som tilfredsstillende de behov ikke minst reiselivsnæringen har?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:15:38]: Lat meg først slå fast at Regjeringa sin lovnad i Soria Moria-erklæringa om å sikre eit godt tilbud på det regionale flyrutetettet står ved lag. Det er ingen grunn til å trekke i tvil Regjeringa sin vilje til å halde oppe flyrutetilbudet i distrikta.

Samferdsledepartementet har i haust lyst ut anbod på drift av 18 regionale flyruteområde i Noreg. Anbudsfristen var 3. november, og Samferdsledepartementet har fått inn anbod frå i alt seks flyselskap som ynskjer å fly på ei eller fleire av flyrutene. Tilboda er no til vurdering i departementet, og eg kan difor ikkje kome inn på det konkrete innhaldet i dei i dag. Den uvissa som kjem av at ein ikkje veit kva flyselskap som vinn tilbodet, kjem vi ikkje utanom. Tidlegaste tidspunkt for løyving av anbodskontraktane er 5. januar.

Eg kan likevel seie noko om dei krava eg har stilt i tilbodet. Røros-samfunnet har i dag berre tilbod om ei dagleg flyrute til og frå Oslo. I tråd med dei signala eg har fått frå Røros-regionen, er det lagt inn krav i det nye anbodet som gjer at Røros vil få to daglege rutesamband, måndag til fredag, frå 1. april neste år. Ruta vil innebere eit betre tilbod til befolkning og næringsliv i Røros-regionen i åra som kjem. Røros-ruta er i dag ei av dei minste flyrutene staten kjøper tenester på. Eg har tru på at fleire vil reise med fly til og frå Røros-regionen når tilbodet vert betra ved at frekvensen vert auka.

Ola T. Lånke (KrF) [12:17:02]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg skjønner at statsråden også er vel kjent med de behovene som er på Røros, gjennom de henvendelser som er kommet fra kommunen. Jeg tviler heller ikke på at statsråden gjør sitt ytterste for at vi skal få et godt flyrutetilbud til Bergstaden, som er kjent på grunn av verdensarvstatus. Når myndighetene også har pekt ut Røros spesielt som en reiselivsdestinasjon, som et pilotprosjekt, og har gitt penger til det, er det viktig at man har et flytilbud som tilsvarende det, for her trenger man å fylle opp de mulighetene som reiselivsnæringen, ikke minst, tilbyr med hoteller og konferanser. For å kunne opprettholde et helårlig tilbud, må man også ha et flytilbud som er tilpasset det.

Mitt spørsmål er: Vil man gå bort fra den størrelsen på 15–19 flyseter som man har antydning i anbudsdocumentet, og sikre et fly som er på størrelse med det flyet som går der i dag?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:18:09]: Ved utlysninga av det første anbodet ved den første regjeringa var kravet først og fremst til fly. Det oversåg ein og la opp til ein struktur med eit fly om dagen, som har vore særdeles lite tenleg for Bergstaden Røros. Ut ifrå den trafikken som er på ruta i dag, og det som ein kan rekne med i den næraste framtida, har ein lagt opp til eit setetal som omtala.

Det er det som ligg inne i anbodet. Eg kan ikkje i dag gå inn for verken å framskrive eller seie noko om kva som ligg i tilbodet frå dei ulike selskapa. Det er fleire selskap som har levert anbod på flyruter til Røros. Om det her ligg tilbod om andre størrelser på fly, er eg rett og slett ikkje kjend med i dag, for det er ikkje kome på mitt bord endå. Eg har uansett ikkje moglegheit til å kommentere det når vi er midt i ein anbudsprosess, og det må eg få be om respekt for.

Ola T. Lånke (KrF) [12:19:09]: Jeg takker igjen for svaret. Jeg skjønner at statsråden ikke kan gå inn på behandlingen av anbudene slik det er nå. Men jeg tillater meg likevel å si at det er viktig at Røros ikke får et for lite fly som kjøres av et flyselskap som ikke er robust nok til å takle forholdene på Røros. Jeg tror det er veldig viktig, og også at man får en gjennomgående billettordning, slik at man slipper å ta ut bagasjen og sjekke inn på nytt når man kommer til Gardermoen. Det er slike ting som er veldig viktige, og jeg håper at statsråden vil gjøre det hun kan for å sikre at man kan ha et større fly som imøtekommer de behovene man har – ellers virker det mer som at dette er noe man gjør for å kjøpe seg god samvittighet, istedenfor å løse de problemene som denne regionen har.

Jeg tviler ikke på at denne statsråden er interessert i å opprettholde bosettingen i dette område også, som man er i andre deler av landet, hvor man har et bedre flytilbud. Jeg kan ikke annet enn å appellere til statsråden om at hun gjør det hun kan for å imøtekomme dette behovet.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:20:16]: At Regjeringa har vilje til å halde oppe eit godt tilbud og til Røros, kom nett til syne då dåverande operatør på Røros-ruta dessverre gjekk konkurs i januar i år. Då var Samferdsledepartementet raskt ute for å skaffe eit alternativt mellombels flyrutetilbud til passasjerane, som rett nok hadde ein forholdsvis høg kostnad, men som har vore viktig for å ha stabilitet i tilbodet. For me veit at når eit tilbod vert borte, er det vanskelegare å opparbeide eit på nytt.

Eg meiner at det at me har følgd opp det lokale ynsket om to flyavgangar – det har vore heilt klart frå dei lokale styresmaktene at det viktigaste er å få ein tidleg avgang og ein sein avgang – er eit bevis på at me både lyttar til lokale styresmakter og følgjer opp dei krava dei har. Så må me kome tilbake til resultatet i januar.

Spørsmål 8

Frå representanten Per Roar Bredvold til miljø- og utviklingsministeren:

«Nye E6 mellom Gardermoen og Kolomoen i Hedmark skal etter planene åpnes 2013, men pga. at Miljøverndepartementet skal bestemme hvor mange tunneler det skal være på denne strekningen, blir åpningen vesentlig forsinket.

Hva vil statsråden bidra med for at åpningstidspunktet blir som planlagt?»

Spørsmål 9

Frå representanten Ivar Kristiansen til miljø- og utviklingsministeren:

«21. oktober sendte NRK et TV-program som var sterkt kritisk mot situasjonen i oppdrettsnæringen og i særlig grad rømt oppdrettslaks. Verken myndigheter eller næringen fikk anledning til å imøtegå påstandene i programmet, som var sponset med 300 000 kr fra Direktoratet for naturforvaltning.

Mener statsråden at det er akseptabelt at et organ underlagt Miljøverndepartementet bruker 300 000 kr til å kjøpe sendetid i NRK for å få frem et klart politisk budskap hvor formålet synes å være å hindre utdeling av nye oppdrettskonsesjoner?»

Presidenten: Disse spørsmåla er utsette til neste spørjetime.

Spørsmål 10

Ola Borten Moe (Sp) [12:21:29]: Vi skal holde oss på Røros. Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til landbruks- og matministeren:

«To høyesterettsdommer slår fast at reindriftsnæringen ikke har beiterettigheter i Aursund. Under trussel om ekspropriasjon er det likevel framforhandlet avtale om reinbeite med 23 av 26 grunneiere. Avtalen er uklar på to vesentlige punkter; hvordan defineres og behandles de som ønsker å starte opp på egen eiendom?

Kan statsråden bekrefte at det kan startes gårdsdrift med utgangspunkt i egne utmarksressurser i framtiden, slik at gjerdet flyttes på statens regning, og at oppstart ikke defineres forskjellig her enn ellers?»

Statsråd Lars Peder Brekk [12:22:16]: Etter Høyesteretts avgjørelse i 1997 vedrørende området nord for Aursunden har det pågått et omfattende arbeid for å sikre det nødvendige arealmessige grunnlaget for en fortsatt bærekraftig reindrift i det berørte reinbeitedistriktet. Den foreliggende avtaleløsning er framkommet gjennom forhandlinger mellom et grunneierutvalg og et statlig forhandlingsutvalg.

I forbindelse med den enkelte grunneiers tilslutning til avtalen har det vært reist spørsmål i tilknytning til flytting av gjerder. Den framforhandlede avtalen har i punkt 9 bestemmelser om rett for den enkelte grunneier til å kreve forhandlinger om flytting av gjerdet ved endringer innenfor eksisterende landbruksdrift.

Fra departementets side har det vært gitt uttrykk for at departementet ikke på forhånd kan gi garantier med hensyn til bestemte løsninger i spørsmål som forutsettes håndtert i henhold til avtalens bestemmelser. Det er imidlertid framholdt gjennom brev av 5. juni 2008 at avtalens punkt 9 vedrørende flytting av gjerdet ved endringer i eksisterende landbruksdrift også gjelder ved etablering av husdyrproduksjon på bruk innenfor leieområdet hvor slik produksjon har ligget nede i kor-

tere eller lengre tid, og med sikte på å finne løsninger.

Det har vært et klart siktemål fra statens side at en avtale ikke skal innebære hindringer for jordbruket i området. Inngått avtale og nevnte brev ivaretar etter min mening både eksisterende jordbruk og muligheten for oppstart av husdyrproduksjon på bruk hvor produksjonen har ligget nede. Etter min oppfatning har vi således fått løsninger som ivaretar hensynene både til reindriften og jordbruket på en god måte.

For øvrig kom reindriftslovens ekspropriasjonshjemmel inn i loven ved lovrevisjonen i 1996. Bestemmelsen hadde sin bakgrunn i rettighetssituasjonen i Røros-området. Det ble imidlertid uttrykkelig presisert i forbindelse med lovbehandlingen at man så langt det er mulig, skal forsøke å oppnå frivillige avtaler, og at det bare er når særlige hensyn gjør seg gjeldende at ekspropriasjon vil kunne være aktuelt. Fra statens side har på alle måter disse føringene vært fulgt i den forhandlingsprosessen som nå har vært gjennomført.

Ola Borten Moe (Sp) [12:24:24]: Jeg vil starte med å si at den siste dommen i Høyesterett kom i 1997 eller 1998, altså etter at Stortinget foretok sin lovrevisjon.

Så er jeg veldig glad for de signalene som statsråden gir, og takker for svaret, for jeg opplever at statsråden her imøtekommer de brukerne som ønsker å starte drift på nytt. Det er to konkrete tilfeller på Røros der brukerne har hatt problemer med å komme i god dialog med departementet og få garantier for at deres del av utmarka kan benyttes til produksjon som de ønsker å ta opp igjen.

Jeg vil bare be statsråden om å presisere at intensjonen og målet for Regjeringen er at det ikke skal legges begrensninger på verken eksisterende eller framtidig landbruksdrift, og at det vil være mulig gjennom konkrete forhandlinger med staten å komme til enighet, der staten flytter gjerdet på egen bekostning, slik at egne utmarksressurser kan tas i bruk.

Statsråd Lars Peder Brekk [12:25:25]: Jeg kan bekrefte at det vil bli åpnet for det. Det legges til grunn at en gjennom forhandlinger skal kunne finne løsninger på de utfordringene som representanten Borten Moe her påpeker. Det er helt åpenbart at avtalen har som intensjon at en ikke skal legge hindringer for jordbruket i området. Jeg mener at både eksisterende jordbruk og eventuell ny oppstart av husdyrproduksjon på bruk som har vært lagt ned, åpnes det for gjennom denne avtalen. Det er også slik at en etter forhandlinger må finne de gode løsninger på hvor gjerdene skal plasseres.

Ola Borten Moe (Sp) [12:26:10]: Jeg vil takke for svaret, og understreke at jeg er enig i de intensjonene som statsråden gir uttrykk for. Jeg er helt sikker på at både undertegnede og statsråden ønsker en utvikling som innebærer at denne typen næringsutøvelse kan finne sted også i dette området.

Statsråd Lars Peder Brekk [12:26:30]: Jeg kan bare kommentere – helt til slutt – at intensjonen er klinkende klar i den avtalen som er inngått.

Spørsmål 11

Frå representanten Inge Lønning til helse- og omsorgsministeren:

«Kan statsråden redegjøre for Statistisk sentralbyrås anslag over veksten i antall årsverk i pleie- og omsorgssektoren i forrige stortingsperiode, det vil si fra oktober/november 2001 til og med oktober/november 2005?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsett til neste spørjetime.

Spørsmål 12

Per Roar Bredvold (FrP) [12:26:58]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«I avisen Glåmdalen av 13. november kan vi lese om en lensmann i Hedmark som ber om hjelp. Han sier at strikken er strukket så langt at han er bekymret for sitt mannskap, samt at man ikke rekker å etterforske alvorlige saker ferdig før nye kommer.

Deler statsråden denne bekymringsmeldingen fra denne og flere andre lensmannskontorer?»

Statsråd Knut Storberget [12:27:25]: Bemanningssituasjonen i politiet har vært en utfordring over flere år, rett og slett fordi det er utdannet for få politifolk i Norge. I høst er situasjonen blitt forverret fordi ansatte i politiet synes å ha bestemt seg for i større grad å verne om sin fritid, ved ikke å ta på seg overtidsvakter frivillig.

Spørsmålet, som er relatert til Solør driftsenhet i Hedmark politidistrikt, har jeg forelagt Politidirektoratet og politimesteren. Jeg har for øvrig også hatt en lang samtale med lensmann Bjørn Trumet i dag tidlig om angjeldende sak.

Driftsenhet Solør har det siste året hatt flere store og arbeidskrevende saker, bl.a. ett drap, én politimann skadet under tjeneste, avsløring av en meget stor bilslaktersak, avdekking av en cannabisplantasje, beslag av 170 kg med hasjisj på grensen til Sverige. Det kan videre nevnes at Tollvesenet nylig avdekket det største forsøk på smugling av alkohol i Hedmark så langt i år på grensen i nettopp Åsnes. Dette er saker som er meget ressurskrevende. Flere andre driftsenheter har derfor bistått ved etterforskningen av noen av sakene, og de alvorlige sakene nevnt ovenfor er oppklart og forventes ferdig i løpet av kort tid.

Jeg vil gjerne benytte anledningen her til å rose politiet i Solør. De har gjort en kjempejobb med disse sakene og fortjener all mulig honnør for det.

Så det jeg vil beskrive som en god nyhet: Driftsenhet Solør har, som de fleste andre driftsenheter, en stram budsjett- og bemanningssituasjon. Når det gjelder bemanningssituasjonen, er det fra politidistriktets ledelse nå gitt

klarsignal til å lyse ut en ledig betjentstilling i tillegg til en sivil stilling. Den siste er en reell bemanningstilvekst til driftsenheten. Jeg tror det vil bli godt mottatt, og at det også vil være et veldig godt tilskudd til den gode stammen med politifolk som vi har i Solør. Det er rundt 13 stykker totalt sett, og vi ønsker at bemanningen skal økes. Det er Regjeringas ambisjon også andre steder i landet.

Regjeringa har derfor satt i gang flere tiltak for å styrke politi- og lensmannsetaten. Det rekordhøye opptaket til Politihøgskolen de to siste åra på 432 studenter, er til neste år foreslått økt til 552 studenter. Det er det høyeste opptaket av studenter ved Politihøgskolen etter at Politihøgskolen ble etablert.

Det betyr at i perioden 2006–2009 vil opptaket ved Politihøgskolen være på til sammen 1 776 studenter, og det er nesten 650 flere studenter enn det vi opplevde under Bondevik II-regjeringa.

I tillegg til å øke opptaket på Politihøgskolen arbeider vi med å organisere politiet på en bedre måte, slik at kompetansen utnyttes best mulig. Politidirektoratet har satt i gang en rekke tiltak, bl.a. rekruttering av personell med annen utdanning, eksempelvis arrestforvarere, for å frigjøre polititjenestemenn og -kvinner for politiopp-gaver. Samtidig arbeider vi for å beholde erfarne politifolk lenger i jobb.

Når det gjelder driftsbudsjett og bemanning, har Regjeringa som kjent valgt å styrke politidistriktenes budsjett med ytterligere 52 mill. kr i inneværende år utover det som kom i revidert nasjonalbudsjett, og det som lå til grunn for budsjettet i år. Dette kommer altså i tillegg til økningen politiet allerede har hatt i år, og betyr at politiet i 2008 har en reell styrking på over 360 mill. kr.

Regjeringa foreslår også å bevilge 561 mill. kr i 2009 for å ferdigstille første trinn av nødnettet, hvor de tre nød-etatene, helse, brann og politi, kan snakke sammen i krisesituasjoner på et kryptert nett. Dette vil også bidra til en mer effektiv ressursbruk, økt trygghet for de ansatte og en styrket politikraft.

Det er et mål for Regjeringa å forebygge bedre og oppklare mer. Det er særlig viktig å øke oppklaringen av det store volumet av vinningskriminalitet, som rammer folk flest. Fra 1. desember i år er politiet gitt mulighet til økt bruk av DNA under etterforskningen. Vi bruker i år 64 mill. kr, og har for neste år økt politiets bevilgning til 103 mill. kr for utvidelse av DNA-registeret og sentral finansiering av prøver, slik at politidistriktene skal slippe å bruke penger på dette. Dette er også noe som gagnar Solør.

God og effektiv forebygging vil også bidra til økt trygghet. Der gjøres det mye godt arbeid, også i Solør. Med slikt arbeid vil man redusere samfunnets kostnader knyttet til reaktiv og reparerende virksomhet. Regjeringa har derfor satt i gang et arbeid med en strategi for hvordan samfunnets virkemiddelapparat kan innrettes for å bli mer forebyggende og mindre reaktivt og reparerende. Arbeidet ledes av Justisdepartementet, som også vil lede arbeidet med Regjeringas nye handlingsplan for å styrke samarbeidet om kriminalitetsforebygging generelt.

Til tross for en tidvis utfordrende driftssituasjon i politi- og lensmannsetaten har vi et politi her i Norge som

gjør en kjempejobb. Vi har et politi med god utdannelse og høy kompetanse. På flere viktige områder går også kriminaliteten i riktig retning, og vi har derfor et politi som nyter stor tillit i befolkningen.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:32:44]: Jeg takker statsråden for et godt og utfyllende svar på spørsmålet mitt. Vi er i hvert fall enig om én ting, og det er at vi skal rose det politiet vi har, i dette tilfellet politiet i Solør. De gjør en kjempejobb i den vanskelige situasjonen de er i nå.

I Solør – hvis jeg har forstått det riktig – er politidekningen 0,78 pr. tusen innbyggere, mens landsgjennomsnittet, slik jeg har forstått det, er 1,8. Så man er på ca. halvparten. Nå forstår jeg at det skal komme noen flere, men vi kommer ikke opp på landsgjennomsnittet likevel. Lensmannen ber om hjelp. Han sier bl.a.: «... jeg må innrømme at vi ikke greier å følge opp hverdagskriminaliteten så godt som vi ønsker.» Det må jo være noe i det.

Da er spørsmålet mitt: Er statsråden bekymret for situasjonen, og i dette tilfellet i Solør?

Statsråd Knut Storberget [12:33:44]: Det er en krevende situasjon, men samtidig, gjennom den samtalen jeg har hatt med lensmannen i Solør nå i dag, får jeg bekrefte at det er ikke mye som skal til for å få vaktlistene til å gå i hop, eller at man får tak på de sakene man ønsker å få tak på. Det ble antydning at man ønsket å utvide bemanningen med fire stillinger, og jeg er overbevist om at det vil gjøre sitt til at Solør klatrer oppover når det gjelder polititetthet pr. innbygger. Da syns jeg det er en god start at politimesteren i Hedmark har åpnet opp for at man får bemannet med en polititjenestemannstilling til, og får en nyrekruttert inn i en stilling, som viser at de grep som også Regjeringa tar for å styrke politiets driftsbudsjetter, særlig med henblikk på å få til en økning i antallet sivile, faktisk kommer helt fram, nemlig til befolkningen – også i Solør.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:34:46]: Jeg takker statsråden nok en gang for svaret.

Det er klart det er en alvorlig situasjon som nå forhåpentligvis blir bedre, og vi får håpe det etter hvert kommer enda mer ressurser. I fellesskap må vi klare det.

Ellers har det vært mye prat om sykmeldinger og slikt. I dette tilfellet sier lensmannen at dette har ikke noe med noen aksjon å gjøre. De har ikke hatt sykmeldinger. Det går ikke på det i det hele tatt, men at de har så mye å gjøre at de blir slitne. Da blir lensmannen bekymret for sine mannskaper. Det skjønner jeg.

I tillegg har dette noe med tryggheten for folk flest å gjøre. Det er klart at når de som jobber med å trygge vår sikkerhet, blir slitne og ikke makter å rykke ut alle steder, blir folk flest litt urolige. Jeg husker at i sommer ble folk i Våler, altså nabokommunen, møtt av en stengt dør fordi politiet hadde jobbet så mye at de måtte avspasere i henhold til lovverket. Da ble man møtt av en stengt dør. Det er klart at det er ikke heldig.

Statsråd Knut Storberget [12:35:51]: Jeg tror svaret er det samme på de utfordringene vi står overfor.

Jeg har også lyst til å si at i den grad man blir sliten i Solør, er det ikke nødvendigvis på bakgrunn av overtidsbruken. Man har, slik jeg oppfatter det, under ti timer i snitt i overtid pr. tjenestemann pr. måned. Så overtidsbruken er rimelig moderat i dette området. Men det er klart det er frustrerende å se at man har store oppgaver som ikke blir løst. Det er derfor jeg mener vi må få inn mer mannskap.

Det er en utfordring for Regjeringa å stå i en situasjon som skyldes at man for tre–fire år siden, da bl.a. Fremskrittspartiet var med og lagde budsjetter her i Stortinget, hadde et opptak på Politihøgskolen som lå helt nede på 240 studenter, altså langt under det halve av det antallet vi skal ta opp til neste år. Det er et ansvar jeg mener også spørrepartiet må ta, for det er en av årsakene til at det er såpass få politifolk i dag. Det tar tid å utdanne dem, og derfor må vi øke på bl.a. sivile ressurser.

Spørsmål 13

Hans Olav Syversen (KrF) [12:37:15]: «Den nye operaen er blitt en fantastisk attraksjon for både Oslos innbyggere og tilreisende. Besøkstall og begeistring for selve bygget står imidlertid i kontrast til det som skjer av forestillingstilbud til publikum. Oppsetninger utsettes eller avlyses, og det kuttes på antall forestillinger. Dette er selvsagt frustrerende for alle de som har bestilt billetter, reiser, hotell m.m., men også for Operaen selv og for de utøvende kunstnerne.

Hvordan vurderer statsråden situasjonen for Operaen?»

Statsråd Trond Giske [12:37:55]: La meg først si meg helt enig med representanten Syversen i at det nye operahuset er blitt en fantastisk attraksjon. Huset har vunnet internasjonal berømmelse. Det er anslått at 800 000 mennesker har vært på besøk fra april i år til det ble stengt for vinteren i oktober. Huset er blitt et symbol på hva Norge står for som kulturnasjon. Jeg vil også gi anerkjennelse for at det har vært mange høydepunkter i åpningsprogrammet for Den Norske Opera & Ballett.

Alle har visst at flytting fra de gamle og ufunksjonelle lokalene i Folketeaterbygningen til det nye operahuset i Bjørvika med sine to scener og en avansert teaterteknikk ville stille Den Norske Opera & Ballett foran meget store utfordringer – men også tilsvarende store muligheter. Det har derfor de siste årene vært en nær kontakt mellom Operaen og departementet for å tilrettelegge for den budsjettmessige opptrappingen som det nye huset krever. En opptrappingsplan for Operaen har vært omforent, noe som bør gi institusjonen trygge og forutsigbare rammebetingelser.

I statsbudsjettet for 2009 er det lagt inn en økning på 40 mill. kr i forhold til 2008. Av dette er 17 mill. kr til kunstnerisk opptrapping. Opptrappingsplanen, som var på 85 mill. kr, er nå gjennomført for 71 mill. kroner vedkommende, slik at det nå gjenstår 14 mill. kr til kommende år før den omforente opptrappingen er fullført. Opptrappingen har altså vært raskere enn en jevn kurve skulle tilsi.

Det er også lagt opp til at Operaen i 2009 får beholde, som en del av rammetilskuddet, 11,5 mill. kr som var engangskostnader i tilknytning til åpningen av det nye huset i 2008.

Jeg vil poengtere at Operaens driftsbudsjett i fireårsperioden 2006–2009 er økt med nesten 125 mill. kr, eller 48 pst. Det er en historisk unik økning av rammevilkårene for en norsk kunst- og kulturinstitusjon.

For meg er det fundamentalt at Den Norske Opera & Ballett – på samme måte som andre kulturinstitusjoner – må planlegge virksomheten ut fra de budsjetttrammene man har. Dessuten må institusjonene arbeide for å øke sine egeninntekter. Operaen, med all offentlighet som institusjonen kan høste frukter av i og med det nye huset i Bjørvika, har selvfølgelig spesielle muligheter for å skaffe seg slike inntekter.

Jeg vil understreke at det å revidere kunstneriske planer, slik det normalt skjer ved kunstinstitusjonene, ikke behøver å bety et redusert tilbud for publikum. Departementet kommer til å følge utviklingen til Den Norske Opera & Ballett nøye, og jeg har bedt Operaen om en redegjørelse, der både utgiftssiden og inntektssiden for driften klargjøres.

Til slutt: En av forklaringene på kanselleringene i det kunstneriske programmet til Den Norske Opera & Ballett er også at Operaen har måttet skaffe seg rom for å lære å betjene den kompliserte teknikken i det nye huset tilfredsstillende og forsvarlig.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:40:57]: Jeg takker for svaret.

Statsråden nevnte til sist at noen av forestillingene, oppsettingene, er kompliserte. Det er vel bakgrunnen for at «Jorden rundt på 80 dager» er utsatt til 2010. Men allerede i 2009 avlyses jo det som skulle være en større oppsetting, nemlig «Valkyrien», begrunnet i økonomien. Jeg må vel si at man som vanlig borger stusser over, som statsråden var inne på, betydelige budsjettøkninger, mens kjerne-troppene blant Operaens venner er kommet dit hen at de synes tilbudet er kunstnerisk svakere enn på svært lenge. Jeg skjønner også at det er bedt om en redegjørelse.

Jeg må nesten spørre om det er noe i selve driften av Operaen som ikke går helt etter oppskriften, sett med statsrådens øyne?

Statsråd Trond Giske [12:41:57]: Nå skal vel både vi som sitter i regjering, og stortingsrepresentanter avholde oss fra å gå inn i selve programmeringen av Operaen. Den er operasjefens domene. Der skal det være kunstnerisk frihet.

Det er også litt feil å framstille det som skjer, som kutt, for realiteten er jo at det er en enorm økning i virksomheten ved Operaen. Det er flere ballettforestillinger, flere operaforestillinger, mange spillekvelder, to scener å spille på. Så det er en kraftig vekst i aktiviteten sammenliknet med hva som var i Folketeaterbygningen. Når man nå snakker om kutt, snakker man om å redusere noe på svært ambisiøse planer om økning.

Det vil fortsatt være en stor økning i aktiviteten, men

noe blir endret på. Jeg skjønner at man blir frustrert hvis man har kjøpt billett kanskje planlagt en reise til Oslo til en forestilling som så blir avlyst. Det er jo slikt man bør prøve å unngå. Men at aktiviteten er kraftig forbedret, og at kvaliteten også er høy, er det ingen tvil om.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:43:03]: Kuttene er selvfølgelig sett i forhold til det oppsatte programmet, som var så gjennomtenkt at man har solgt billetter til forestillingene osv. Jeg tror vel alle skjønner at det oppleves som et kutt i det tilbudet som faktisk er presentert for publikum, og som publikum har innrettet seg på. Når det gjelder hvor mye man spilte i den gamle bygningen, er vel det av mindre interesse for dem som har kjøpt disse billettene, vil jeg anta.

Jeg registrerer at det er bedt om en redegjørelse. Jeg har med interesse også merket meg at statsråden synes å mene at grunnlaget for sponsorinntekter bør være betydelig større enn det som er tatt ut til nå fra Operaens side. I parentes bemerket er jo dette også en utvikling i regjeringspartiets syn på sponsorvirksomhet.

Mitt spørsmål er: Når man nå ber om en redegjørelse, er det fordi man er usikker på om man har den nødvendige kontroll med Operaen?

Statsråd Trond Giske [12:44:10]: Nei, vi har full tilitt til styret og ledelsen i Operaen, men når vi ber om en orientering, er det fordi vi ønsker å få informasjon direkte og ikke kun gjennom media.

Vi gjennomfører tidenes løft i de offentlige kulturbevilgningene, nesten 2 milliarder kr siden regjeringsskiftet. Veksten i 2009 er dobbelt så stor i reelle tall som under hele forrige stortingsperiode til sammen. Det skal ikke forhindre institusjonene i å gjøre en god jobb på sponsorsiden.

Operaen gjør en god jobb, og jeg tror ikke man skal ha så store ambisjoner utover det som ligger i budsjettet. Det er kanskje mer disse 800 000 besøkende. Operaen sier at det medfører kostnader – ekstrakostnader til renhold osv. Det er da vi sier at ekstrakostnadene ved å få 800 000 besøkende må man kunne klare å dekke med ekstraintekter ved å få 800 000 besøkende. Det kan ikke være en urimelig forventning. Men vi skal nok ha en bunnsolid offentlig finansiering av Operaen, med en enorm økning de siste årene – og sikkert også i framtiden.

Spørsmål 14

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [12:45:32]: «I klimaforliket forpliktet Regjeringen seg til å redusere utslippene av klimagasser i Norge med 15–17 mill. tonn CO₂-ekvivalenter innen 2020. Etter klimaforliket har utslippene fra Melkøya økt Norges samlede utslipp med 1,5 mill. tonn. Skarv-utbyggingen vil øke utslippene med ytterligere 500 000 tonn. Planene for Goliat-utbyggingen, som nå er sendt på høring, vil også medføre økte utslipp.

Hvilke konkrete tiltak tenker statsråden å sette i verk

for å bidra til utslippsreduksjoner innenfor olje- og gasssektoren?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:46:10]: Aller først: Jeg mener at representanten Holten Hjemdal tar opp et veldig relevant spørsmål om utslipp av klimagasser.

Jeg har lyst til å starte med det vi har hatt fokus på den siste uka knyttet til at Det internasjonale energibyrået, IEA, i forrige uke la fram årets utgave av World Energy Outlook. Den bringer fakta om og helhetsperspektiver på verdens energisituasjon og energirelaterte klimautfordringer. Energibyråets analyser viser sammenhenger mellom fattigdomsreduksjon og energibruk og utfordrer vår tenkning rundt energi- og klimaspørsmål. I sin publisering peker energibyrået på to hovedutfordringer som verden står overfor på energisiden, nemlig hvordan vi kan få til en rask overgang til et mer miljøvennlig energisystem og en sikker tilgang til rimelig energi. Fortsetter verden som i dag, går det mot en temperaturøkning på 6 grader. Det går ikke an!

Analysen griper også rett inn i det som er det norske energidilemmaet: Vi skal forene vår rolle som stor eksportør av energi med det å være et foregangsland på miljøområdet. Heldigvis peker også byrået på hvordan verdens land kan redusere utslippene for å hindre en så stor temperaturøkning. Den mest ambisiøse banen gir en temperaturøkning på 2 grader, altså lik Regjeringas målsetting. Heldigvis er også IEA klar på hva som må til av tiltak for å få dette til:

1. energieffektiviseringstiltak
2. renere energi
3. utslippene fra fossilt energibruk må ned, og CCS er nevnt som et helt konkret virkemiddel

Så er det slik at få land er så heldige som Norge ved at vi har tilnærmet all kraftforsyning basert på rein vannkraft. Det er imidlertid ikke noen sovepute for oss. Vi har satt inn konkrete tiltak for å redusere utslippene. Vi bidrar med naturgass, som muliggjør redusert kullbruk i Europa. Vi har etablert en pris på karbon. Vi har styrket satsinga på energieffektivisering. Vi har ytterligere styrket satsinga på fornybar energi, og vi satser på karbonhandtering.

Når vi konkret går inn på det som går på utslippsreduksjoner innenfor olje- og gasssektoren, er det noe som står høyt på min dagsorden. I 2007 kom 31 pst. av de totale norske CO₂-utslippene fra petroleumsvirksomheten. Jeg jobber fortløpende med hvordan utslippene kan reduseres for å oppfylle Norges klimaforpliktelser. Det konkrete her er jo elektrifisering. Det viser resultater når det blir gjort. Andre klimatiltak må selvsagt også vurderes. Spesielt gjelder det i forbindelse med nye utbygginger og større ombygginger av eldre installasjoner, hvor vi fra myndighetenes side har stor oppmerksomhet på energieffektivisering, på reduksjon av klima- og miljøskadelige utslipp til luft og sjø samt den nevnte elektrifiseringen.

Regjeringa fikk en fornyet gjennomgang av kostnadene ved elektrifisering i januar. Den viser at tiltakskostnadene i mange tilfeller er høye. Det må vi være ærlige på. Men kraft fra land forblir likevel et viktig klimavirkemiddel,

og diskusjonen rundt Goliat, som representanten nevner, viser nettopp det.

Omfattende virkemiddelbruk for å redusere utslipp til luft har ført til at det har vært gjennomført betydelige utslippsreducerende tiltak i den norske petroleumssektoren de siste åra. Det har vært en CO₂-avgift i 15 år. Det er strenge reguleringer for faking og krav til avsetningsløsninger for gass. Fra 2008 ble også petroleumssektoren inkludert i kvotesystemet. Bevisstgjøring mot en mer energieffektiv drift og utslippsreducerende virksomhet har påvirket arbeidsrutiner på feltet. Det har resultert i handlingsplaner i selskapene, og det har fått innvirkning på beslutningsprosessene. Det betyr at det er gjort mye, men som IEAs rapport så tydelig viser, må det gjøres mer. Vi er ikke i mål.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [12:50:24]: Jeg takker for svaret. Ja, det er gjort mye, men spørsmålet er jo hva Regjeringen vil gjøre i framtiden, for det er det klimaforliket går på.

Fra 2008 til 2020 skal vi ha en reduksjon på mellom 15 millioner og 17 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Statsråden har sagt at han vil handle og ikke skrive meldinger. Han skrinlegger i forhold til energimeldingen, men da utfordrer jeg på handling: Vil statsråden stille krav om elektrifisering av nye og eksisterende installasjoner der det kostnadmessig ligger til rette for dette, i den saken som Stortinget vil få seg forelagt, når statsråden har handlet ferdig?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:51:17]: I utgangspunktet kan jeg svare ja på det spørsmålet som ble stilt av representanten. Jeg mener at elektrifisering av sokkelen er et veldig viktig tiltak for å redusere utslippene. I de tilfellene hvor det, som Stortinget også har sagt, er kostnadseffektivt forsvarlig, skal det gjøres. Jeg mener at den konsekvensutredninga som vi har fått fra Eni i forbindelse med utbygginga på Goliat, viser at det som er sagt fra Regjeringa, og det som er sagt fra Stortinget, virker. Eni har selv kommet med forslag til elektrifisering. Så skal det være en høringsprosess i forbindelse med Goliat nå, en høringsprosess som også vil ta opp i seg hvor stor grad av elektrifisering en skal lande på for Goliat. Vi er definitivt på rett vei til å få inn elektrifisering som en naturlig del av det å drive olje- og gassvirksomhet til havs.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [12:52:11]: Jeg takker for svaret.

Statsråden trekker fram IEAs rapport og de ambisiøse målene og tiltakene som må til hvis vi skal nå målet til Regjeringen, som er 2 graders temperaturøkning – kun. Et av de første og kanskje det viktigste tiltaket som IEA peker på, er energieffektivisering. Hvordan vil statsråden gripe an den delen av saken i forhold til olje- og gasssektoren vår?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:52:40]: Som jeg sa i mitt første svar, er det blant det som har stått på dagsordenen for miljøjobbinga på norsk sokkel de siste åra. Energieffektivisering har altså vært et helt vesentlig mål

for olje- og gassektoren. Når vi nå ser at olje- og gassektoren blir en del av kvotesystemet, og vi har jobbet med CO₂-avgift, ser vi også at incitamentene til å jobbe med disse spørsmålene på sokkelen er større enn hva de var i en tidlig fase. Så de viktigste virkemidlene for å få til energieffektivisering på norsk sokkel er at kostnadene ved å forurense er så store at energieffektivisering lønner seg. Det er ikke noe annerledes på sokkelen enn hva det er i samfunnet for øvrig, men det vet vi er et tiltak som virker.

Spørsmål 15

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:53:40]: Spørsmålet lyder:

«Mange kraftanalytikere mener CO₂-kvoter og kullkraft er en dårlig sammenheng, fordi kraftbransjen som helhet skor seg stort på kvotene gjennom høyere strømpris. CO₂-kostnadene for kullkraft sendes videre til kundene, mens CO₂-fri kraft får alle gevinster. Norske vannkraftprodusenter tjener på dette, men systemet påfører norske vannkraftkunder i industrien og husholdningene betydelige ekstrakostnader.

Hva vil statsråden gjøre for å redusere de negative konsekvensene dette har for norske strømkunder?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:54:16]: Utviklinga i kraftprisen i det nordiske markedet avhenger av en rekke forhold, spesielt er nedbørsmengden i Norge og Sverige viktig. Det gjør at det ofte er stor usikkerhet knyttet til prisutviklinga. Samtidig er det nordiske kraftmarkedet bundet sammen med det øvrige Europa gjennom overføringsforbindelser for strøm. Utviklinga i kraftmarkedet på kontinentet er derfor også viktig for utviklinga i kraftprisene på det nordiske markedet. Denne utviklinga er det over tid knyttet stor usikkerhet til. Viktige faktorer er bl.a. prisutviklinga på kull og gass samt utviklinga i kvoteprisene for CO₂.

I januar 2008 gikk vi inn i en ny kvoteperiode. Det er nå høyere priser på utslippskvoter for CO₂ enn hva det var i siste del av forrige periode. Det trekker i retning av at kullkraft og gasskraft blir dyrere å produsere enn tidligere, noe som vil gi incentiver til produksjon av kraft som ikke medfører utslipp av CO₂. Det gjelder kraft fra fornybare energikilder. Jo høyere prisen på CO₂-kvotene blir, dess mer lønnsomt blir det for produsentene av fornybar kraft. For at vi skal få til en omstilling til en mer bærekraftig produksjon og et mer bærekraftig forbruksmønster er det viktig at det etableres en reell pris på utslipp av klimagasser. Kvoteperioden er et sentralt virkemiddel for å få til dette og for å nå de målene som Regjeringa har satt seg.

Høyere kostnader ved å produsere elektrisitet basert på fossile brensler vil øke konkurransevnen til bl.a. den reine norske vannkraften, som ikke slipper ut CO₂. Denne fordelene for fornybar energiproduksjon er en ønsket virkning av kvotesystemet.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:55:59]: Takk for svaret. Utfordringen med svaret som statsråden gir, er at han gir

en prosessbeskrivelse av hvordan markedet fungerer, men han tar ikke inn over seg konsekvensene, som var det jeg ønsket å ta opp her.

Prisen for strøm på det norske marked er selvsagt avhengig av bl.a. vann, siden 99 pst. av kraftproduksjonen er vannbasert. Derfor er det viktig med god markedsbalanse. Samtidig ser en at når man innfører CO₂-kvoteregime i Europa, gir det en ekstra kostnad for kullkraftindustrien, men de kan stort sett bare overføre kostnadene til kundene sine. Det er selvsagt en gevinst for det norske vannkraftmarkedet som er bra, men samtidig mister den industrien som har utviklet seg i Norge ved å foredle forurensningsfri kraft til en billig kostnad, denne konkurransefordelen; fordelene overføres på offentlige hender, som er eiere av disse kraftselskapene. Da er spørsmålet: Hvilke tiltak vil en gjøre for å prøve å opprettholde konkurransefordelen for norsk industri?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:57:05]: Vi skal ikke sette inn noe tiltak mot dette. Det som representanten Solvik-Olsen her tar opp, er jo en kritikk av kvotesystemet. Det er systemkritikk – kritikk av det å ha et kvotesystem og det å ha en kostnad på CO₂. Hele poenget med kvotesystemet er å få kostnad på forurensning inn i et markedsbasert system. Når du får den kostnaden inn i systemet, vil selvsagt lønnsomheten av å produsere annen fornybar energi øke. Det er hele vitsen. Det er jo det vi skal oppnå gjennom kvotesystemet – og jeg må si: til forveksling det samme som jeg hører Fremskrittspartiet ønsker å oppnå gjennom grønne sertifikater, som også er et markedsbasert system. Så jeg må si at den kritikken som jeg opplever blir framført i stortingssalen i dag, er en kritikk mot kvotesystemet, og det er en kritikk som jeg er helt uenig i. Kvotesystemet er det beste virkemiddelet vi i dag har for å få ned utslippene av CO₂. Det er et nødvendig virkemiddel for å nå de målene vi har satt oss for klimautfordringene.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:58:05]: Jeg synes dette er litt rart. Selvsagt er jeg enig i at kvotesystemet, gitt at en skal redusere CO₂-utslipp, er et fornuftig virkemiddel. Så må en bare sørge for at kvotesystemet fungerer, og at en ikke legger fram en klimakvotelov, som i Norge, som en fortsatt ikke klarer å gjennomføre i praksis fordi det er så mange særnorske egenheter.

Men det til side. Det jeg håpet skulle være svaret, er at det overfor industrien går an å opprette et industrikraftregime, som statsråden er godt kjent med, som gir industrien en mulighet til å eie sin egen kraft indirekte og dermed sikre at en kan bruke norsk ren vannkraft til industriformål til selvkost, og dermed slippe den CO₂-kostnaden som pålegges fra Europa, der en har behov for å redusere utslippene fra sin kraftproduksjon fordi mye er basert på kull. Det er det ikke i Norge. Men den norske industrien som er basert på vannkraft, får de samme ekstrakostnadene som industrien i Europa som er basert på kullkraft, og da har ikke norsk industri en konkurransefordel av å være lokalisert i Norge. Derfor håpet jeg at svaret skulle

fokusere mer på industrikraft og ikke bare problematisere det.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:59:13]: Når det gjelder industrikraft, er situasjonen den at vi har kommet med et opplegg rundt det som også er basert på tenkning fra industrien selv knyttet til et innkjøpskonsortium, og det jobber vi videre med.

For øvrig mener jeg at det ikke er mulig å se for seg en løsning hvor en generelt unntar elektrisitet produsert på rein energi fra markedspris. Da vil hele kvotesystemet rakne. En er nødt til å ha et marked som fungerer, og jeg vil si: et marked uten for mye inngripen, hvor produsentene av fornybar energi får ut den mergevinsten i markedet som gjør at det å få fram ny fornybar energi, faktisk skjer. Hvis vi skal nulle ut konsekvensene av CO₂-avgift på mer generelt grunnlag, som jeg oppfattet at spørsmålet egentlig åpner for, vil vi også nulle ut incitamentene til å få den nye fornybare energien opp og fram.

Spørsmål 16

Frå representanten Gunnar Gundersen til kunnskapsministeren:

«Oppslag i Aftenposten og Dagsavisen antyder at Utdanningsdirektoratet har funnet en feil i grunnlaget for tilskudd til friskolene, og at feilen avregnes friskolene i budsjettet for 2009. I statsbudsjettet for 2009 står det: «Satsane for 2009 er korrigererte i høve til dei trekka som skal liggje inne i utrekninga av satsane.» Skolene har forstått det slik at det for 2009 både er avregnet tidligere feil samt korrigerert til nytt grunnlag.

Hva er riktig, og mener statsråden at dette er en akseptabel behandling av skolene?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsett til neste spørjetime.

Dermed har Stortinget handsama ferdig saka på dagens kart.

Møtet slutt kl. 13.
